БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 84 (1088)
25 АПРЕЛЬ ЖУМА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Қишлоқ хўжалик ходимлари! Кўклам экиш ишларини муваффақиятли ўтказайлик. 1958 йилда барча қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштирайлик!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май муносабати билан чиқарган Чақириқларидан)

1 Майни областимизда чигит экишни тамомлаш билан нишонлайлик!

* * *

Чигитни тез ва сифатли экайлик

Шу кунларда бутун мамлакатда бўлаётганидек социалистик колхоз қишлоқларида ҳам буюк меҳнат кўтаринкилиги вужудга келди. Совет деҳқонлари, шонли механизаторларимиз яқинлашиб келаётган 1 Май байрамини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқлари қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини янги меҳнат ғалабаларига руҳлантириб юборди.

— Колхозчилар, совхоз, ремонт-техника станциялари ва МТСларнинг ходимлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари! Меҳнат унумдорлигини оширингиз ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг таннархини камайтирингиз!

Ватанга дон, гўшт, сут, пахта, жун, зиғир, лавлаги, картошка, сабзавот, мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпроқ берайлик!

— Қишлоқ хўжалик ходимлари! Кўклам экиш ишларини муваффақиятли ўтказайлик, 1958 йилда барча қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштирайлик!

Областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам майолди социалистик мусобақасини кучайтириб, зўр ғайрат ва юксак ижодий кўтарилиш билан меҳнат қилмоқдалар, бу йилги кўкламда юз берган об-ҳаво қийинчиликларини енгиб, чигит экишни тез ва юқори сифатли ўтказиш учун курашмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Колхозларда пахтани контрактация қилиш тартиби тўғрисида»ги қарори пахтакорларимиз ғайратига яна ғайрат қўшди. Бу қарорда белгиланган тартиб колхозлар ва колхозчиларнинг пахта етиштиришни янада кўпайтиришдан манфаатдорлигини оширади, пахтакорларнинг ялпи ҳосилни кўпайтиришга бўлган истагини кучайтиради. Эндиликда пахтакор колхозларда экиладиган пахта майдони ва пахта ҳосилдорлигининг миқдорини белгилаб беришдан иборат амалдаги тартиб бекор қилинади, колхозлар билан тузиладиган шартномаларда илгаригидек экин майдони, пахта ҳосилдорлигининг миқдори кўрсатилмасдан, тайёрланадиган пахтанинг ҳажми кўрсатилади. Бу эса ҳосилни янада ошириш, янги ерларни ўзлаштириб, пахта майдонларини кенгайтиришга катта имконият беради.

Областимиз колхоз ва совхозларида партия ва ҳукуматимизнинг пахтакорлар тўғрисида қилаётган ғоят катта бу ғамхўрлигига жавобан ҳосилни янада ошириш, пахта етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим резервларини ишга солиш, янги ерлар очиб, пахта майдонларини кенгайтириш учун кураш бошланди. Янгийўл районининг пахтакорлари шу йилнинг ўзидагина пахта майдонини 1250 гектарга кенгайтирдилар. Янги ўзлаштирилган ерларда шу кунларда иш қизғин бораётир. Ерлар текисланиб, тайёрланган карталарга пешма-пеш чигит экилмоқда, янги «оқ олтин» карталари вужудга келтирилмоқда. Гулистон, Оққўрғон ва Ўртасарой районларида ҳам янги ерларни ўзлаштириб, пахта майдонларини кенгайтириш соҳасида бир мунча ишлар қилинмоқда.

Ёғингарчилик кўп бўлгани учун бу йил областимизда чигит экиш ҳаддан ташқари кечикиб кетди. Уста пахтакорлар юз берган об-ҳаво қийинчиликларини сабот-матонат билан енгиб, экишдаги кечикишнинг ўрнини тўлдириш учун ҳар бир ғанимат фурсатдан тўла фойдаланмоқдалар. Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхозининг 6-бўлими областда биринчи бўлиб чигит экиш планини ошириб бажарди. Ёғингарчилик кунларида ҳам экиш ишларини намунали ташкил этган бу бўлим пландаги 760 гектар ўрнига 780 гектар ерга сифатли қилиб чигит экди. Квадрат-уялаб чигит экиш плани ошиғи билан адо этилди. Кўпчилик майдонларда чигит бир текис униб чиқа бошлади. Боёвут районидаги Карл Маркс номли колхознинг аъзолари ҳам чигит экиш планини бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Шу кунларда колхозчилар чигитни текис ундириб олиш, квадрат-уялаб чигит экилган 450 гектар ерда аниқ квадратлар ҳосил қилиш, гектарнинг тўлиқ бўлишини таъминлаш учун курашмоқдалар.

Бироқ умуман олганда областнинг колхоз ва совхозларида чигит экиш ниҳоятда қониқарсиз бораётир. Сурхондарё областининг пахтакорлари чигит экишни тамомлаган, Андижон ва Наманган областлари тамомлаш арафасида турган бир пайтда Тошкент областида экиш планининг эндигина 49,1 процент бажарилганлиги сира кечирилмаслик бир ҳолдир. Боёвут райони чигит экиш планини 70 процент, Бекобод райони 62,7 процент ва Гулистон райони 58,7 процент бажарганлари ҳолда кўшни Мирзачўл райони экиш планини 35,3 процент, Сирдарё райони 43,8 процент бажардилар, холос. Оржоникидзе, Юқори Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ районларида эса экиш планининг бажарилиш проценти булардан ҳам паст.

Кўриниб турибдики, кўпчилик районларда чигит экиш ишларининг ҳозирги шароитга қараб уюштирилиши талабга мутлақо жавоб бермайди. Экиш учун энг қулай агротехника муддатлари бирин-кетин ўтиб бораётир. Энди биз ёғингарчиликдан қўрқиб, саросимага тушиб, қўлни қовуштириб ўтира олмаймиз. Биз табиатдан раҳм-шафқат кутмасдан, ҳар қандай шароитда бўлса ҳам ишни оқилона ташкил қилиб, ҳар бир қулай соатдан унумли фойдаланиб, экишни кечасию-кундузи давом эттиришимиз керак.

1 Май байрамини ҳамма майдонларда чигит экишни сифатли тамомлаш билан нишонлаш — областимиз пахтакорлари ва механизаторларининг шарафли бурчи, барча маҳаллий партия, совет ташкилотлари ҳамда қишлоқ хўжалик органларининг энг муҳим вазифасидир. Чигит экишда қийинчилик юз берган ҳозирги оғир шароитда ишни тўғри ташкил қила билиш, ҳозирги аҳволни ҳар бир пахтакорга ва механизаторга пухта тушунтириш, уларни экиш суръатини тезлаштириш учун ҳар бир қулай фурсатдан тўла ва унумли фойдаланишга сафарбар этиш — партия ташкилотларимизнинг бурчидир.

Экиш вақтида агротехника қоидаларининг бузилишига асло йўл қўймаслик, экишнинг юқори сифатли ўтказилиши юзасидан контролликни кучайтириш керак. Бу соҳада қишлоқ хўжалик мутахассислари, агрономлар, тракторчилар ва сеялкачиларнинг шахсий масъулиятини ошириш лозим. Чигитни яхши тайёрланган ерларга тез ва сифатли экиб олиш — мўл ҳосилнинг гарови эканлигини унутмаслик зарур.

Квадрат-уялаб чигит экиш юзасидан берилган планнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш, аниқ квадратлар ҳосил қилиш учун зарур бўлган ҳамма тадбирларни амалга ошириш керак. Чигитни экишни давом эттириш билан бир вақтда экилган чигитни бир текис ундириб олиш чорасини кўриш, қатқалоққа қарши кураш олиб бориш лозим.

Чигитни тез ва сифатли экиб олиш учун бутун куч ва моддий-техника воситаларини сафарбар этайлик. Ҳар бир қулай фурсатдан тўла фойдаланиб, 1 Майгача областимизда чигит экишни тамомлаш учун астойдил курашайлик!

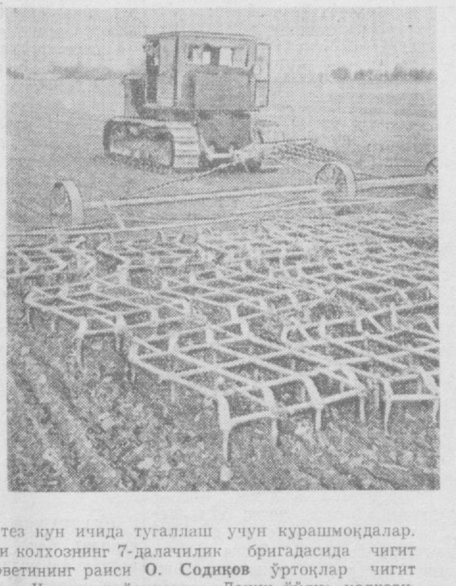

Областимизнинг илғор колхозлари чигит экишни тез кун ичида туғаллаш учун курашмоқдалар.

Суратларда: 1. Октябрь районидаги Калинин номли колхознинг 7-далачилик бригадасида чигит экиш пайти. Бригадир **С. Бахтўразов** ва ҳосилот советининг раиси **О. Содиқов** ўртоқлар чигит экишнинг сифатини текшириб кўрмоқдалар. 2. Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозида ёмғирдан сўнг ер борона қилиниб, экишга тайёрланмоқда.

И. Глауберзон ва **В. Сироткин** фотолари.

Бригадамиз хўжалик ҳисобига ўтди

Ҳозирги бригадамиз ерларида ўтган йили ҳам мўлжалдаги ҳосил етиштирилиб, 50 гектар ернинг ҳар гектаридан давлатга 35 центнердан пахта топширилган эди. Аммо механизациядан етарли фойдаланилмаганлиги, кўпгина майдонларда ғўзалар асосан кетмон билан парвариш қилинганлиги сабабли бир центнер пахта етиштириш учун 7-7,5 тадан меҳнат куни сарф қилинибди. Бу бир меҳнат кунига тақсим қилинадиган даромаднинг анчагина камайишига сабаб бўлган эди.

Шунинг учун ҳам биз бу йил барча майдонлардаги ғўзаларимизни кетмон ишлатмай фақат механизация ёрдами билан парвариш қилишга қарор қилдик. Ўртоқ Тюпко методи ҳаммамизга маъқул тушди.

Колхоз правлениеси илтимосимизга кўра 45 гектар ер ажратиб берди. Шу ерда бор-йўғи 6 киши ишлаб, гектаридан 45 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олдик. Шундай қилганимизда бир центнер пахта етиштириш учун 2-2,5 тадан меҳнат куни сарфланган бўлади.

Ерлар кузда сифатли шудгор қилиб қўйилганлиги, карталаб яхлитлаштирилиб, квадрат-уялаб чигит экишга мослаштирилганлиги учун экишни уюшқоқлик билан бошладик. Ўз ишини пухта билган экипаж аъзолари режа сими тортиб чигит экишни колхозда биринчилар қатори тамомладилар.

Эрта муддатларда экилган майдонларда аниқ квадратлар кўзга кўрина бошлади. Биз ғўзанинг дастлабки парваришини 1 майгача туғаллаш, ҳар бир гектар ерда белгиланган миқдорда ғўза кўчатлари бўлишини таъминлаш, гектарнинг тўла бўлиши учун курашмоқдамиз.

Бригадамиз аъзолари тюпкочилар ҳаракатига қўшилиш билан бирга хўжалик ҳисобига ўтишни лозим кўрдилар. Чунки, биз бу тадбирнинг афзалликларини тўла тушуниб олдик. Ўтган йилларда ҳар бир бригаданинг гектаридан олган ҳосили аниқ ҳисобланса ҳам даромад тақсимоти вақтида бир қанча камчиликларга йўл қўйилар эди. Хўжалик ҳисобига ўтгандан кейин бу камчиликларга хотима берилади. Бригадамиз бўйича неча центнердан ҳосил етиштирган бўлсак, бир центнер пахта учун қанчадан меҳнат куни сарфланган бўлса ана шунга қараб, даромад тақсимланади.

Трактор-далачилик бригадамиз аъзолари ана шуни яхши тушуниб олганлари ҳолда ишни бошидан пухта қилиш, мўл ҳосил етиштириш учун ҳозирдан замин тайёрлаш мақсадида астойдил курашмоқдалар. Улар чигит экишдан тортиб то пахта ҳосили йиғиб-териб олингунча барча ишларни механизация ёрдами билан бажариш, кам меҳнат сарф қилиб мўлжалдаги ҳосилни етиштириш йўлида ғайрат билан ишламоқдалар.

П. АБДУРАИМОВ,

Сирдарё районидаги Ленин номли колхознинг трактор-далачилик бригада бошлиғи.

Чигит экиш қизғин давом этмоқда

Верхне-волинск районидаги Карл Маркс номли колхознинг Ф. Дўстбеков, Куйбишев номли колхознинг Б. Чинтоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларида чигит экиш ғоят уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Бу бригада аъзолари ўзларига бириктилган 60-80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30-35 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Улар кўпчилик майдонларга чигитни квадрат-уялаб экиб, кетмон ишлатмасдан механизация ёрдамида мўл ҳосил етиштириш мақсадида астойдил курашмоқдалар.

Б. МУТАЛИПОВ,
Д. БАДАЛОВ.

Область районларида чигит ва маккажўхори экишнинг бориши тўғрисида 1958 йил 24 апрелгача бўлган МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Районларнинг номи	Чигит экиш	Квадрат-уялаб экиш	Маккажўхори экиш	Квадрат-уялаб экиш
Боёвут	70,0	72,3	20,3	17,0
Бекобод	62,7	28,0	31,8	22,4
Гулистон	58,7	36,8	18,5	5,4
Верхне-волинск	55,1	34,9	17,7	2,1
Оққўрғон	53,1	27,3	20,5	—
Октябрь	48,4	14,2	37,4	—
Бўка	47,5	20,7	76,8	—
Янгийўл	46,3	6,7	59,7	6,3
Чиноз	45,3	10,5	19,0	—
Сирдарё	43,8	19,5	38,0	10,0
Пискент	42,7	12,9	36,0	3,3
Ўртасарой	38,7	13,9	14,3	—
Калинин	37,2	—	29,0	—
Ўрта Чирчиқ	35,7	15,9	26,7	—
Мирзачўл	35,3	29,4	9,0	5,7
Оржоникидзе	23,1	11,6	33,4	2,6
Қуйи Чирчиқ	14,9	14,6	63,8	2,7
Юқори Чирчиқ	12,9	1,4	8,7	1,4
Бўстонлиқ	4,4	1,2	19,5	—
Оҳангарон	3,2	7,0	7,8	3,0
Ховос	—	—	29,0	9,4
Паркент	—	—	7,0	—
Тошкент	—	—	6,8	1,0
Қорасув	—	—	4,8	—

Экиш илғорлари

ЧИНОЗ районининг илғор колхозларида чигит экиш уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан илҳомланган пахтакорлар ва механизаторлар мавжуд ички имкониятлардан тўла фойдаланиб, чигитни қисқа муддатларда сифатли экиб туғаллаш учун ғайрат билан курашмоқдалар.

«Қизил Октябрь» колхозида ҳозир 500 гектардан ортиқ ерга сифатли қилиб чигит экилди. Механизаторлардан Р. Исҳоқов, П. Давлатов, С. Искандаров, Х. Умматов ўртоқлар ҳар куни 11-13 гектар ерга чигит экиб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Шунингдек, райондаги «Победа», Оржоникидзе номли, «XIX партсъезд» колхозларида ҳам экиш ишлари уюшқоқлик билан бораётир.

Э. Жониқулов, Ў. Каримов, Р. Қодирқулов, С. Алиев.

* * *

ЎРТА ЧИРЧИҚ районининг «Ленин йўли», Куйбишев номли ва Сталин номли колхозлари чигитни қисқа муддатларда сифатли қилиб экиб олиш учун барча тадбирларни кўрмоқдалар.

«Ленин йўли» колхозининг Н. Мирзаев, А. Қўзибоев ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари кўпчилик майдонларга 60х60 схемасида квадрат-уялаб чигит экдилар. Универсалчи Н. Сисоев, сеялкачи М. Туропов ўртоқлар ҳар куни 12-13 гектар ерда иш бажариб бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Куйбишев номли колхознинг Э. Қурбонов, Сталин номли колхознинг Қудратуллаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам чигит экиш асосан тамомланди.

Бу илғор бригадаларнинг аъзолари ғўзанинг биринчи парваришини бошлаб юбориш учун зўр ғайрат билан ҳаракат қилмоқдалар.

Э. Усмонов, А. Раззоқов, С. Салоҳиддинов, Қ. Исроилов.

50 центнер учун

Оржоникидзе районидаги Оржоникидзе номли колхоз аъзолари КПСС Марказий Комитетининг 1 Май Чақириқларидан илҳомланиб, кўпчилик майдонларга чигитни квадрат-уялаб экмоқдалар. Ғ. Иматов бошлиқ звено аъзолари бултур ўзларига бириктилган 20 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 47 центнердан ҳосил йиғиб олган эдилар. Бу йил эса улар ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилдилар.

— Биз бу йил барча майдонларга чигитни 60 х 60 схемасида квадрат-уялаб экдик, — дейди звено бошлиғи Ғ. Имамов, —ҳозир чигитни текис ундириб олиш тадбирларини кўряпмиз.

Чигитни квадрат-уялаб тез ва сифатли экишда механизатор Э. Бойменов ғайрат кўрсатиб ишлади. У ғўза парвариши даврида механизациядан унумли фойдаланиб, звено аъзоларининг 50 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятларини бажаришларига муносиб ҳисса қўшиш учун курашмоқда.

К. ОРТИҚОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

24 апрелда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг иккинчи пленуми бўлди. Пленум ташкилий масалаларни қараб чиқди.

Ўртоқ **Қ. Муртазоев** ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари қилиб сайланганлиги муносабати билан пленум уни Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари қилиб ўртоқ **М. Иброҳимов** сайланди.

Пленум Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ва бюро аъзоси қилиб ўртоқ **С. Назаровни** сайлади.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг бюро аъзолари қилиб **О. Соқиев** ва **Д. Абдуллаев** ўртоқлар сайланди. Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидатлар қилиб **А. Маҳмудов** ва **У. Тилемуротов** ўртоқлар сайланди.

Пленумда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари Р. Е. Мельников, ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Қ. Муртазоев, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Иброҳимов ўртоқлар нутқ сўзладилар.

Пленум республика комсомол ташкилотида актив ишлаганлиги учун ўртоқ Қ. Муртазоевга ташаккур эълон қилинсин, уни Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг Ҳурмат китобига ёзиб қўйилсин ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин, деган қарор қабул қилди. (ЎзТАГ).

Коммунистик партия ва Совет Ҳукумати раҳбарлари янги мелиорация техникаси виставкасини бориб кўрдилар

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси территориясида мелиорация соҳасидаги янги техникани кўрсатиш ташкил этилган. Бу техникани қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш Белоруссия илмий-текшириш институти, шунингдек бошқа ташкилотлар яратган. 23 апрелда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрущев, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолари А. Б. Аристов, А. И. Кириченко, Н. А. Муҳитдинов ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси И. И. Кузьмин, СССР Қишлоқ хўжалик министри В. В. Мацкевич, КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири П. Е. Дорошенко, СССР Госпланининг бўлим бошлиғи Г. С. Хламов, РСФСР Қишлоқ хўжалик министри И. А. Бенедиктов, шунингдек КПСС Марказий Комитетининг, СССР Министрлар Советининг, СССР Госпланининг ва Қишлоқ хўжалик министрликларининг масъул ходимлари, олимлар бу виставкани келиб кўрдилар.

Белоруссия ССР Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг вице-президенти, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш Белоруссия илмий-текшириш институтининг директори профессор М. Е. Мацепуро ва СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг инженери А. Г. Новиков изоҳлар бердилар. Чакалакзор ерларни ҳайдаш ва янги ерларни ўзлаштириш учун гидравлик усулда бошқариладиган осма машиналар, буталарни кесадиган машиналар, зовурлар қуриш ва тозалаш машиналари, ботқоқ ерларда ишлаш учун мослаштирилган ҳамда махсус мосламалар билан таъминланган С-80 тракторлари алоҳида эътиборни жалб этди.

Техникани кўздан кечириш вақтида ўртоқ Мацепуро айтдики, машиналарнинг бу системаси ботқоқ ерларнинг захини қочириш ва ўзлаштириш ишларини комплекс равишда олиб боришга имкон беради, меҳнат унумдорлигини анча оширади. Чакалакзор ерларни ҳайдаб юбориш ва ўзлаштириш учун ишлатиладиган агрегатлар ишларнинг нархини бу мақсад учун ҳозирги вақтда қўлланилаётган техникага нисбатан 3 баравар камайтиради.

Техникани кўздан кечириш вақтида ўртоқ Н. С. Хрущев бу машиналарни янада такомиллаштиришга доир баъзи истаклар билдирди ва машиналарни яратувчиларга ўз ишларида янги муваффақиятлар тилади. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ РАИСИ Ш. Р. РАШИДОВ ҲУЗУРИДА МЎҒУЛИСТОН БУЮК ХАЛҚ ХУРАЛИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ШАРАФИГА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

23 апрель кечқурун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов Мўғулистон Буюк Халқ Хурали Раиси Ч. Сурэнжав бошчилигида Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Мўғулистон парламент делегацияси шарафига қабул маросими ўтказди.

Делегация аъзолари билан биргаликда Мўғулистон Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги Элчиси С. Бата, Мўғулистон Халқ Республикаси Ташқи ишлар министрлигининг коллегия аъзоси Л. Тойв ҳам бор эди.

Қабул маросимида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари С. К. Камолов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Раиси О. Ҳакимов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари Р. Е. Мельников, М. А. Абдураззоқов, З. Р. Раҳимбобоева, Республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Р. Ғ. Ғуломов, Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, республика Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова, СССР Олий Совети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, республика министрлари, фан ва маданият арбоблари, матбуот вакиллари ҳозир бўлдилар.

Ш. Р. Рашидов меҳмонларга мурожаат қилиб, уларни ва улар орқали бутун мўғул халқини Ўзбекистон ССР Олий Совети, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукумати ва барча меҳнаткашлари номидан қардошларча самимий табриклади.

Совет ва мўғул халқларини, деб қайд қилиб ўтди ўртоқ Рашидов, кўп йиллар давом этиб келаётган бузилмас дўстлик бир-бири билан боғлайди. Бу дўстлик йил сайин, кун сайин мустаҳкамланиб бормоқда. Ўзбек халқи Мўғулистон меҳнаткашларининг социалистик жамият қуришдаги муваффақиятларини хурсандчилик билан кузатиб туриб-ди ва уларга тинч ижодий меҳнатда катта муваффақиятлар тилайди.

Мўғулистон делегациясининг бошлиғи Ч. Сурэнжав ўз нутқида ўзи ва ҳамроҳлари хурсандчилик билан кутиб олинганликлари учун самимий ташаккур изҳор қилди.

Бизнинг делегациямизга, деди у, фахрли вазифа — совет ва мўғул халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликни, пролетар интернационализмининг буюк принципларига асосланган дўстликни янада мустаҳкамлаш ишига имкони борича ҳисса қўшиш вазифаси юклатилган. Бизнинг ҳар биримиз совет кишиларининг кўп қиррали жўшқин фаолияти билан мумкин қадар яхшироқ танишишни истайди. Мўғул халқи Совет Иттифоқи ва жумладан Ўзбекистон халқларининг ҳамма муваффақиятларини зўр эътибор билан кузатиб турди ва кузатиб тураётир. Биз қардош ва дўст ўзбек халқининг коммунистик қурилишда ажойиб муваффақиятларга эришаётганлиги билан фахрланмоқдамиз.

Халқ ҳокимияти ўрнатилгандан буён ўтган 37 йил ичида Мўғулистонда ҳам катта ўзгаришлар юз берди. Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари ленинча буюк ғояларни амалга ошириш учун курашиб, Мўғулистон Халқ-революцион партия раҳбарлигида ўз экономикасини, маданиятини юксалтиришда анча катта муваффақиятларга эришдилар. Совет халқи билан бўлган традицион дўстлик Ватанимизнинг гуллаб-яшнашига яхши таъсир кўрсатиб келди ва ҳозир ҳам кўрсатмоқда. Бу дўстликни мўғул халқи ғоят қадрламоқда ва кўз қорачўғидай сақламоқда.

Қабул маросимида мўғулистонлик меҳмонларга эсдалик учун совғалар тақдим этилди.

Қабул маросими қатнашчилари учун Ўзбекистон санъат усталари кучи билан концерт қўйиб берилди. (ЎзТАГ).

МЎҒУЛИСТОН ПАРЛАМЕНТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТОШКЕНТДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Мўғулистон Буюк Халқ Хурали Раиси Ч. Сурэнжав бошчилигида Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган Мўғулистон парламент делегацияси 24 апрель эрталаб Тошкентдан Қирғизистон пойтахтига жўнаб кетди.

Делегация аъзолари билан биргаликда Мўғулистон Халқ Республикасининг Совет Иттифоқидаги Элчиси С. Бата Мўғулистон Халқ Республикаси Ташқи ишлар Министрлигининг коллегия аъзоси Л. Тойв, шунингдек меҳмонларнинг Совет Иттифоқи бўйича қилаётган сафарида уларга ҳамроҳ бўлган СССР Олий Совети депутати И. П. Бойцов, СССР Олий Совети Президиуми ва Ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимлари ҳам жўнаб кетдилар.

Аэродромда Мўғулистон парламенти аъзоларини республика Олий Совети Раиси О. Ҳакимов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари М. А. Абдураззоқов, З. Р. Раҳимбобоева, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Р. Ғ. Ғуломов, республика ташқи ишлар министри Ғ. С. Султонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ж. И. Илҳомова, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари Б .Ғ. Мирзабеков, Ж. К. Хўжаев, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси М. Т. Турсунов, Ўзбекистон Телеграф агентлигининг масъул раҳбари Р. С. Саҳибоев, Чет эллар билан маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти правлениесининг раиси Ш. К. Ширинбоев, республика пойтахти жамоатчилигининг вакиллари кузатиб қолдилар.

Республика Олий Советининг Раиси О. Ҳакимов меҳмонлар билан хайрлашар экан, сизларнинг Ўзбекистонда бўлишингиз мўғул ва совет халқлари ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади деб уқтириб ўтди. У делегация аъзоларига оқ йўл тилади.

Мўғулистон делегациясининг бошлиғи — Буюк Халқ Хуралининг Раиси Ч. Сурэнжав жавоб нутқида бундай деди:

— Биз Ўзбекистонда бўлган вақтимизда талантли ва меҳнатсевар ўзбек халқининг иқтисодий ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида эришган ажойиб муваффақиятлари билан ғоят қизиқиб танишдик. Совет Ўзбекистони эришган муваффақиятлар мўғул халқи учун буюк намунадир. Биз чин қалбдан ишонамизки, делегациямизнинг Ўзбекистонни келиб кўриши мамлакатларимиз халқлари ўртасидаги дўстона алоқаларни янада кўпроқ ривожлантиришга ёрдам беради. Совет Ўзбекистонининг меҳнаткашларига коммунизм қуриш соҳасида КПСС XX съезди белгилаган ғоят катта программани бажаришда кўп муваффақиятлар тилаймиз. (ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Қолоқ колхозларни илғорлар даражасига кўтарамиз

Чиноз районн пахтанинг ҳосилдорлиги жиҳатидан областдаги энг қолоқ районлардан бири ҳисобланади. Ўтган йили районда ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 21 центнерга яқин ҳосил олинди. Қўшни Янгийўл районида эса ҳар гектар ерда 27 центнердан ортиқ ҳосил етиштирилди. Шунингдек Сирдарё ва Октябрь районларида ҳам ҳосилдорлик бизнинг райондагига нисбатан бирмунча юқори бўлди.

Ваҳоланки, районнинг ер-сув шароити, иқлими қўшни районларникидан деярлик фарқ қилмайди. Моддий-техника билан таъминланиш даражасига келганда ҳам шуни айтиш мумкин. Бунга тўла ишонч ҳосил қилиш учун райондаги айрим колхозларнинг катта майдонларда пахтадан юқори ҳосил етиштириб келаётганликларини кўрсатиш кифоя қилади. Мисол учун, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида ўтган йили 880 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил олинди. Ленин номли колхозда ҳар гектар ернинг ҳосилдорлиги 29 центнерни ташкил этди.

Район партия комитети ҳосилдорликнинг пастлиги сабабларини аниқлаш ва уни ўрганиш масаласи билан чуқур шуғуллана бошлади. Натижада шу нарса аниқландики, районда юқори ҳосилли колхозлардан кўра ўрта даражадаги ва кам ҳосилли колхозлар кўпроқ. Уларнинг кўпчилиги ўтган йили ҳар гектар ердан район бўйича ўртача эришилган даражадан жуда кам миқдорда пахта олдилар. Жумладан, Свердлов номли колхозда 300 гектар майдоннинг ҳар гектаридан атиги 7,5 центнердан, «Победа» колхозида 400 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 7,8 центнердан сал кўпроқ, «Коммунизм» колхозида 500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 10,5 центнердан, «XIX партсъезд» колхозида 1035 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 17,5 центнердан ҳосил олинди.

Тўғри, ана шу кам ҳосилли колхозларнинг ери кўпроқ паст-баландликдан иборат. Улар чигитни квадрат-уялаб экиш ва айниқса ғўзани суғориш соҳасида юқори ҳосилли колхозларга қараганда камроқ қулайликка эгалар. Аммо бу колхозларда ҳам илгариги йиллари ана шу ерларда анча юқори ҳосил етиштириб келинган эди. 1956 йили «Победа» колхозида ҳар гектар ердан 20,4 центнердан, «Коммунизм» колхозида 20,3 центнердан, Свердлов номли колхозда 15,2 центнердан ва «XIX партсъезд» колхозида 24,8 центнердан ҳосил олинган эди.

Юқоридаги колхозларда ҳосилдорликнинг бу қадар камайиб кетишига кейинги йилларда пахта экиладиган ерларнинг ирригация-мелиорация ҳолатини яхшилашга, пахта етиштиришнинг илғор, прогрессив усулларини жорий қилишга, пахтачиликни механизациялашга кам эътибор берилгани сабаб бўлди.

Колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари хўжаликнинг экономикасини кўтариш, омманинг мўл ҳосил учун курашини ташкил этиш масаласи билан етарли шуғулланмадилар. Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, социалистик мусобақани йўлга қўйиш ҳақида, колхозчилар ва механизаторларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш ҳақида етарли ғамхўрлик қилмадилар. Улар партиявий-ташкилий ва сиёсий ишларни ишлаб чиқаришни юксалтириш имконини берадиган юқоридаги каби муҳим ҳаётий тадбирларни тўғри белгилаш ва амалга оширишни назарда тутиб эмас, балки «умуман» олиб бордилар.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, кам ҳосилли колхозларда кадрлар етишмас эди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев пахтакорларнинг Москвада бўлиб ўтган Кенгашида сўзлаган нутқида қолоқ колхозларни ҳосилдорлик жиҳатидан илғор колхозлар даражасига кўтариш пахта етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим резервларидан бири эканлигини алоҳида уқдириб кўрсатди. Шу билан бирга қолоқ колхозларни илғор ва юқори ҳосилли колхозлардаги тажрибали кадрлар ҳисобига мустаҳкамлаш ҳақида маслаҳат берди. Ўзбекистон КП Марказий Комитети VII пленумининг қарорида ҳам партия ташкилотлари олдига қўйилган асосий талаблардан бири ана шундан иборат.

Район партия комитети буни ҳисобга олиб, даставвал ишни кам ҳосилли колхозларни кадрлар билан мустаҳкамлашдан бошлади.

«Победа» колхозига коммунистлардан Ҳасан Умаров агроном, Қўшимов ва Бахтиёров ўртоқлар бригада бошлиғи вазифасида ишлаш учун юборилди.

Собиқ тракторчи коммунист ўртоқ Турсунбой Кунарбоев кейинги вақтда район мактабларидан бирида ўқитувчилик қилмоқда эди. У, колхозда тракторчи бўлиб ишлаш истагини билдирди. Район партия комитети уни ва пастки зонадаги юқори ҳосилли колхозларда тракторчи бўлиб ишлаб келган Қ. Қўлдошев, М. Ҳамдамов, Ў. Ўринбоев ўртоқларни «Победа» колхозига хизмат кўрсатадиган трактор бригадасида ишлаш учун юборди.

Шунингдек «Коммунизм» ва Свердлов номли колхозлардаги трактор бригадалари ҳам механизаторлар билан мустаҳкамланди. Бу ерда ишлайдиган тракторчилар ва бригада механиклари сафига тажрибали 8 механизатор келиб қўшилди. Коммунист ўртоқ Жўра Очилов бундан сўнг Свердлов номли колхозда агроном бўлиб ишлайди.

Бу йил районда 2200 гектар ерга режа сими тортиб квадрат-уялаб чигит экиш, 5000 гектар ердаги ғўзага механизмлар билан икки томонлама ишлов бериш назарда тутилади. Пахтанинг ялпи ҳосилини ва ҳар гектар ернинг ҳосилдорлигини ошириш имконини берувчи бу тадбир биринчи навбатда кам ҳосилли ҳамда ўрта даражадаги колхозларда қатъият билан амалга оширилади. «Победа», «Коммунизм», «XIX партсъезд», «Қизил Октябрь» ва Свердлов номли колхозларда 1170 гектар майдонга режа сими тортиб квадрат-уялаб чигит экилади, 2400 гектар майдондаги ғўзага механизмлар билан икки томонлама ишлов берилади.

Бу тадбир ана шу колхозларда чигит экиладиган ерларни ўз вақтида ва сифатли қилиб тайёрлашни, бунинг учун барча трактор, ер текислаш машиналари ҳамда бошқа керакли барча техникани ҳаммадан олдин яхшилаб ремонт қилишни талаб этар эди.

Район партия комитети масаланинг бу томонига катта эътибор берди. Кам ҳосилли колхозларда чигит экишга тайёрлик кўриш ва уни амалга ошириш вақтида ишлатиладиган барча техника воситалари бевосита МТС устахонасида барвақт, сифатли қилиб ремонтдан чиқарилди. Бу иш малакали мутахассислар томонидан амалга оширилди.

Натижада кам ҳосилли колхозларда кузда шудгор қилинмай қолган ерлар ўз вақтида ҳайдалди, барча пахта ерлари тўла текисланди, намни сақлаш мақсадида борона қилинди, далага кўп миқдорда маҳаллий ўғит чиқарилди.

Ҳозир район колхозларида кўклам ҳавосининг ноқулай келганлиги туфайли рўй бераётган қийинчиликларни енгиб, чигитни барча имкониятлардан фойдаланган ҳолда тезроқ экиб тамомлаш ва уни тўла ундириб олиш юзасидан кураш қизғин давом этмоқда. Ҳозирги шароитни ҳисобга олиб, ҳар бир колхоз ва бригадада ерни танлаб экиш ташкил этилди. Ҳар бир қулай соатдан тўғри фойдаланиб, тупроғи экишга имкон берадиган ерларда агрегатлар ишга солинаётир. Айниқса қолоқ колхозларда бу тадбирни амалга оширишга катта эътибор берилмоқда. Натижада «XIX партсъезд» колхозида ҳозиргача 294 гектар, «Коммунизм» колхозида 191 гектар, «Победа» колхозида 118 гектар ва Свердлов номли колхозда 161 гектар ерга чигит экилди. Район бўйича эса 3356 гектар ерга чигит экилди.

Бундан ташқари район партия комитети колхозларнинг бошланғич партия ташкилоти ва правлениелари билан бамаслаҳат Аччиқкўл массивида 450 гектар янги ерни ўзлаштириш ҳамда унга чигит экишга қарор қилди. Бу пахта етиштиришни кўпайтиришда катта резерв бўлиб ҳисобланади. Ҳозир бу ерда янги суғориш шохобчалари барпо этиш, ер ҳайдаш ва уни экишга тайёрлаш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Етарли миқдорда уруғлик чигит келтириб қўйилди. Минерал ўғитларни ташиб келтириш давом эттирилмоқда.

Район партия комитети колхозларнинг, айниқса қолоқ хўжаликларнинг экономикасини кўтариш имконини берадиган бошқа тадбирларни ҳам амалга оширмоқда. Ишлаб чиқаришни хўжалик ҳисоби асосида ташкил этиш бу соҳада катта аҳамиятга эга. Ҳозир «XIX партсъезд» колхозида бу иш асосан тамомланди. Яқин вақт ичида бошқа колхозларда ҳам бу янги усулни амалга ошириш назарда тутилаётир.

Колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ўз ишларини кўклам экин кампаниясини муваффақиятли ўтказишни назарда тутиб қайта ташкил этдилар. Барча колхозларда агитаторларнинг семинари ўтказилди. Колхозлардаги боғча ва яслилар ишлаб турипти. Бригадаларнинг дала шийпонлари ремонт қилиниб, жиҳозланаётир.

Район колхозлари суғориш каналларининг этагида жойлашгани учун ўтган йили ғўзани сув билан таъминлашда айниқса кам ҳосилли колхозларда катта қийинчилик сезилди. Шунинг учун бу йил ғўзани сув билан таъминлашни яхшилаш мақсадида колхозларда қўшимча равишда 21 та турли маркадаги насос ўрнатилади.

Аммо бу билан иш битмайди. Область сув хўжалиги бошқармаси, шунингдек область партия ва совет ташкилотлари кам ҳосилли колхозларнинг сувга бўлган эҳтиёжини тўла қондиришда бизга яқиндан ёрдам беришлари керак.

Район партия ташкилоти колхозларда, айниқса кам ҳосилли хўжаликларда бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштириш ва 7400 гектар майдоннинг ҳар гектаридан давлатга ўрта ҳисобда 26,5 центнердан пахта топшириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилишини таъминлаш учун барча имкониятларни ишга солади.

Т. РАЖАБОВ,
Ўзбекистон КП Чиноз район комитетининг секретари.

Совет кишилари ҳақида буюк ғамхўрлик

☆ ☆

Ҳаётимиз янада фаровон бўлади

(Бекобод металлургия заводи меҳнат ва маош бўлимининг бошлиғи ўртоқ Н. В. МОРОЗ билан суҳбат)

Партия ва ҳукуматнинг 1958 йилда 6-7 соатлик иш кунига ўтиш ҳамда оғир саноатнинг қатор тармоқларидаги ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини тартибга солиш тўғрисида чиқарган янги қарори металлургларнинг ғайратига-ғайрат қўшмоқда.

Партия ва ҳукуматимизнинг кейинги 3-4 йил мобайнида амалга оширган тадбирларини ҳисоблаб чиқиш қийин. Уларнинг барчаси совет кишиларининг моддий-маданий фаровонлигини оширишга, халқ хўжалигимизни янада юксалтиришга қаратилган муҳим тадбирлардир. Ўтган йили кам иш ҳақи оладиганларнинг маоши оширилди, пенсионерларнинг нафақаси кўпайтирилди. Шунингдек, давлат заёмлари чиқаришнинг тўхталиши, боласиз ва кам болали ишчи ва хизматчилардан ундириладиган солиқнинг бекор қилиниши — буларнинг ҳаммаси меҳнаткашларнинг моддий-маиший аҳволини кескин яхшилади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ҳамда Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети томонидан қабул қилинган янги қарор оғир саноат корхоналарида ишлаб келаётган меҳнаткашларнингина эмас, балки бутун совет халқини чексиз қувонтирди. Чунки бу қарорда белгиланган тадбирлар кишиларимизнинг фаровон ҳаёт кечиришларини таъминлайди, халқ хўжалигимизни янада ривожлантиришга хизмат қилади.

Коллективимиз март ойи ишлаб чиқариш планини муддатидан олдин муваффақият билан якунлади, апрель ойининг икки декадасида ҳам яхши натижаларга эришдик. Социалистик мусобақада олдинда бораётган прокат цехининг коллективи ўтган 20 кун ичида пландан ташқари кўп миқдорда маҳсулот ишлаб чиқарди. Моҳир пўлат эритувчилардан Гвоздянский, Мирзаматов, Зверев, Тошпўлатов ва бошқалар ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан ҳаммага намуна бўлмоқдалар.

Пўлат эритувчилар ва прокатчилар орасида 1300-1500 сўмдан кам маош олмайдиганлари кўп. Март ойининг ўзида корхона бўйича бир неча юз киши 2500-3000 сўмдан маош олди. Бироқ, оғир саноатнинг кўпгина тармоқларидаги ишчи ва хизматчиларга берилаётган иш ҳақини тартибга солиш, меҳнат нормаларини тўғри белгилаш соҳасида ҳали ҳам бирмунча камчиликлар бор. Партия ва ҳукумат ана шу камчиликларни бутунлай тугатиш, ишчи ва хизматчиларга маош тўлашни тартибга солиш, ҳамма категориядаги ишчи ва хизматчи мутахассисларга аниқ тариф белгилаш йўлларини кўрсатиб бермоқдалар.

Шахтёрлар қувончи

ОҲАНГАРОН, **(Телефон орқали олинди).** Кеча «Ўзбекуголь» комбинатига қарашли 9-шахтанинг бошлиғи ўртоқ Маев редакциямизга қуйидагиларни хабар қилди:

— Кончиларимиз КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ҳамда ВЦСПСнинг 1958 йилда 6-7 соатлик иш кунига ўтиш ҳамда оғир саноатнинг бир қатор тармоқларидаги ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини тартибга солиш тўғрисидаги қарорини зўр қувонч билан кутиб олдилар. Шонли Коммунистик партия ва Совет ҳукумати КПСС XX съезди Директиваларида белгиланган тадбирларни изчиллик билан амалга ошириб келаётирлар. Шахтёрларимиз партия ва ҳукуматдан бу ғамхўрликлари учун ғоят миннатдор бўлдилар. Улар ишлаб чиқаришни тўғри ташкил этиб, механизмлардан унумли фойдаланиб, меҳнат унумдорлигини оширишга эришаётирлар. Кончилар саноатга янада кўпроқ ёқилғи етказиб бериш иштиёқи билан яшаб, социалистик мусобақани авж олдираётирлар.

Шахтамиз коллективи квартал планини муддатидан бир неча кун олдин бажариб, планга қўшимча равишда 14 минг тонна кўмир қазиб чиқарди. Кончилар апрель ойида ҳам суръатга-суръат қўшиб меҳнат қилаётирлар. Ўртоқ Хан раҳбарлик қилаётган 1-участканинг кўпгина бригадалари ҳозирдаёқ апрель ойи ёқилғи қазиш планини бажариб қўйдилар. Жумладан, Алиев, Судаков ва Файзуллин ўртоқлар бошчилик қилаётган навалаотбойчилар бригадалари май ойи ҳисобидан кўмир бераётирлар.

Партия ва ҳукуматимизнинг янги қарори шахтёрларимизнинг моддий-маиший фаровонлигини янада оширишга қаратилгандир. 1958 йилда шахтёрларнинг иш ҳақи тартибга солинади, кам маош оладиганларнинг маоши янада ошади. Ўзбекистон кочегаркаси — Оҳангарон шахтёрлари бу ғамхўрликка жавобан янада унумли ишлайдилар.

Меҳнаткашлар учун

Заводимиз коллективи 1-Май байрами шарафига мусобақани қизитиб, тайёрланаётган маҳсулот сифатини яхшилаш учун ҳамма имкониятларни ишга солмоқдалар.

Майолди мусобақасида А. Райберман ва С. Ҳакимов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган смена аъзолари олдинда бормоқдалар. Машҳур шахтёр Николай Мамай ташаббуси асосида ишлаётган бу илғор коллективлар шу кунларда сменада 10-11 тонна ўрнига 14-15 тоннагача етказиб маҳсулот бермоқдалар. Заводимизда майолди мусобақаси тобора кенг қулоч ёймоқда. Корхона Ҳурмат тахтаси янги-янги мусобақа илғорларининг расмлари билан безалмоқда. Комсомол-ёшлардан Ў. Ҳикматуллаева, Ф. Селимова, Ҳ. Апоров, К. Мордовина каби ишлаб чиқариш илғорлари системали суратда кунлик топшириқларни ортиғи билан бажариб, бутун коллективга намуна кўрсатмоқдалар.

«Озиқ-овқат товарлари саноатининг ходимлари! Ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан кенгайтирингиз ва аҳоли учун ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини тинмай яхшилангиз!». Заводимиз ишчилари партиямизнинг ана шу Чақириғига амалий иш билан жавоб бериш ва 1-Май байрамини меҳнатда яхши натижалар билан кутиб олиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

Н. ҲАКИМОВ,
Тошкентдаги 16-нон заводининг ишчиси.

Ленин йўлланмаси билан

1920 йилда В. И. Ленин йўлланмаси билан Ўрта Осиё Давлат университетини ташкил этиш учун Тошкентга келган олимлар орасида Орлов, Введенский, Райкова ва Уклонскийлар ҳам бор эди. **Суратда:** (чапдан) профессор **М. А. Орлов,** доцент **А. И. Введенский,** профессорлардан **С. Н. Рижов, А. И. Райкова** ва **А. С. Уклонский** ўртоқлар.

Карл Маркс кўчасининг икки чеккасида қад кўтарган Ўрта Осиё университетининг ҳашаматли бинолари. У ердан бўлажак мутахассис йигит-қизлар чиқиб келмоқдалар. Бино деворидаги Тошкентда Давлат университетини таъсис этиш тўғрисида В. И. Ленин имзо чеккан декрет ёзилган мармар тахта эътиборни жалб қилади. Бу республикамизнинг тўнғич олий ўқув юрти, йирик илм-фан марказидир.

Конференц зали олимлар, илмий ходимлар билан тўла. Аспирант М. Исмоилов минералогия темасида диссертация ёқлаяпти. Унинг илмий раҳбари, кекса олима Юлия Михайловна Голубкова президиумда ўтирибди. Профессорлардан Уклонский, Орлов ўртоқлар ҳам шу ерда. Улар Ленин йўлланмаси билан университетга келган кекса фан арбобларидир. Бу йиғилиш шунинг сингари йиғилишларнинг неча юзинчиси экан?! Ана шу ўтирган ҳурматли кекса олимларимиз Исмоилов сингари мутахассисларнинг қанчасини етиштирган, илм-фанни эгаллашда ёрдам берган экан?! Агар сиз бу олимлар билан суҳбатлашар экансиз, улар университетнинг фан корифейи, улуғ доҳи Ленин декрети билан ташкил этилганлиги ҳақида фахр билан ҳикоя қиладилар.

— Мен бу ерга 1920 йили Туркистонда университет ташкил қилиш тўғрисидаги декрет чиққан дастлабки кунлардаёқ биринчи эшелонда келганман, деб сўз бошлайди университет тупроқшунослик кафедрасининг мудири профессор М. А. Орлов. — Ўша пайтнинг оғирлигини қарангки, Москвадан Тошкентгача 51 кун йўл босибмиз-а. — Олдимизда муҳим — Ўрта Осиёда ҳақиқий илм-фан маркази барпо қилиш, республикани малакали мутахассис миллий кадрлар билан таъминлашдек катта шарафли вазифа турарди. Биз бу шарафли вазифани фахр билан бажаришга енг шимардик. Чунки бизни бу ишга доҳи Ленин, партия отлантирганди. 1920 йиллари мамлакатда аҳвол оғир эди. Шундай бўлишига қарамай, Владимир Ильичнинг ташаббуси билан Университет лаборатория, асбоб-ускуналар, ўқув қуроллари билан таъминланди, кўп материаллар Москвадан келтирилди. Шу йили университет ишни бошлаб юборди.

— Ўрта Осиёга бориб нима қиласизлар? У ерда кўмир билан нефтдан бошқа ҳеч қандай қазилма йўқ-ку, деювчи «олимлар» ҳам чиқиб қолди, — деб ҳикоя қилади геология фанлари доктори академик Александр Сергеевич Уклонский. — аммо бундай «ташвиқот»лар бизни Ленин декрети йўллаётган улуғ вазифаларни бажаришдан қайтара олмади.

Оз фурсат ичидаёқ Ўзбекистонда ерости бойликлари йўқ деган уйдирмалар бекорчи гап эканлиги аниқланди. Ўзбекистон тоғларида ўтказилган ҳар бир экспедицияда янги-янги фойдали қазилмаларни топишга муваффақ бўлдик. 1928 йили ўтказилган учинчи Бутуниттифоқ геологлар съездида Ўрта Осиё ерлари бой қазилмалар кони эканлигини исботладик.

Ўша йили Тошкентга философия фанлари доктори Мирошхина, профессор Райкова, геология фанлари кандидати Ю. М. Голубкова ва бошқа бир неча олималар ҳам келдилар. Шунингдек, университетга турли мутахассисликни эгаллаган кадрлар танлаб юборилган эди. Атоқли фан арбоби рентгенолог Молчанов, профессор Смирнов ва бошқа ўртоқлар медицина факультетини очган эдилар. Ана шу медицина факультети базасида Тошкент медицина институти ташкил топган.

Ўрта Осиёдаги олий ўқув юртлари тўнғичи, САГУнинг таъсис этилиши ва салкам қирқ йиллик фаолияти ленинча доно миллий сиёсат тантанасининг ёрқин далилидир.

Ф. УСМОНОВА.

В. И. Ленин Ўрта Осиё ва Ўзбекистон тўғрисида

1957 йил Ўзбекистон Давлат нашриёти Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти—КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали томонидан тайёрланган В. И. Ленин «Ўрта Осиё ва Ўзбекистон тўғрисида»* деган тўпламни чиқарди. Бу тўпламга Владимир Ильич Лениннинг Ўрта Осиёга, шу жумладан Ўзбекистонга тўла ёки қисман тааллуқли бўлган асарлари киритилган. Тўпламда В. И. Лениннинг асарлари хронологик тартибда берилиб, В. И. Ленин асарларининг 4-нашри тексти ва Ленин тўпламлари текстига мувофиқ киритилган. В. И. Лениннинг бу асарлар тўпламига киритилган бир қанча асарлар ва ҳужжатлар вақтли матбуотдан олинган, материалларнинг бир қисми эса биринчи марта эълон қилинган. В. И. Ленин Туркистоннинг иқтисодий, сиёсий турмушини чуқур ўрганиб борган ва ўз асарларида уни илмий асосда ёритиб берган.

В. И. Ленин Туркистон халқларини озод қилиш бутун Россия халқларининг чоризм, помешчиклар, капиталистлар зулмидан озод қилиш билан боғлиқ деб кўрсатган эди.

* **В. И. Ленин «Ўрта Осиё ва Ўзбекистон тўғрисида» Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти — КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали, ЎзССР Давлат нашриёти, 1957 йил, 190 бет, тиражи 25.000.**

В. И. Ленин Коммунистик партиянинг миллий программасини ишлаб чиқди ва асослади, бу программа пролетариат диктатураси ҳақидаги масаланинг бир қисми эканлигини кўрсатди. Тўпламга киргизилган «Ўз тақдирини ўзи белгилаш тўғрисидаги дискуссиянинг якунлари», «Революциямизда пролетариатнинг вазифалари (пролетар партияси платформасининг проекти)», РСДРП(б)нинг еттинчи (апрель) Бутун Россия конференцияси, 1917 йил 24-29 апрель (7-12 май). Миллий масала юзасидан 29 апрель (12 май)да сўзланган нутқда ва бошқа асарлар ҳамда ҳужжатларда Ленин миллий сиёсатнинг асосий қоидаларини таърифлаб берди ва мамлакатимиздаги қардош халқларнинг бузилмас дўстлиги, уларнинг маънавий-сиёсий бирлигининг мустаҳкам пойдеворини қурди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси натижасида бизнинг мамлакатимизда тарихда биринчи марта ишчи ва деҳқонларнинг социалистик давлати тузилди. Коммунистик партиянинг раҳбарлигида ва улуғ рус халқининг ёрдами билан Туркистон меҳнаткашларининг қаҳрамонона кураши натижасида 1917 йил октябрда Туркистонда ҳам Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонди. 1917 йил 2 ноябрида «Россия халқлари ҳуқуқларининг декларацияси», 1917 йил 3 декабрь (20 ноябр)да «Россия ва Шарқнинг барча мусулмон меҳнаткашларига» деган мурожаатномаси чиқди, 1918 йил 18 январда «Меҳнаткаш ва эксплуатация қилинувчи халқ ҳуқуқлари декларацияси» эълон қилинди. Бу ҳужжатларда Россия халқларининг тенглиги ва суверенлигини, Россия халқларининг тақдирларини ўзлари эркинлик билан белгилашлари, ҳаттоки ажралиб чиқиш ва мустақил давлат тузиш ҳуқуқи, ҳамма ва ҳар қандай миллий имтиёз ва чеклашларни бекор қилинганлигини, Россия территориясида яшовчи майда миллатларнинг ва этнографик группаларнинг эркинлик билан ривожланиши эълон қилинганлиги, ленинча миллий сиёсатнинг принциплари жуда кенг ёритиб берилган. Бу ҳужжатлар В. И. Лениннинг халқларнинг тенглиги ва дўстлигининг ташкилотчиси ва илҳомчиси эканлигини ёрқин кўрсатиб беради.

В. И. Ленин Совет Иттифоқи халқлари ўртасида дўстлик, тенглик ва биродарлик сиёсатини ўтказиш билан бир қаторда Совет Социалистик Республикалар Иттифоқи — СССРни ташкил қилишнинг илҳомчиси ва ташаббусчисидир. РКП(б) Марказий Комитети РСФСР, Украина ССР, Белоруссия ССР ва ЗСФСР ўртасидаги бундан кейинги ўзаро муносабатлар масаласини Пленумга тайёрлаш учун комиссия тузган эди. Бу комиссия И. В. Сталиннинг «автономлаштириш», яъни совет социалистик республикаларининг РСФСРга автономия асосида бирлаштириш ва унинг асоси бўлган «РСФСРнинг мустақил республикалар билан ўзаро муносабатлари тўғрисидаги резолюция проекти»ни қабул қилди. В. И. Ленин 1922 йил 27 сентябрда Сиёсий бюро аъзоларига хат ёзиб, бу проектни қаттиқ танқид қилди. Миллий масалада шошмашошарликка йўл қўймаслик зарур деб кўрсатди. В. И. Ленин бу масалани принципиал бошқача ҳал қилишни, яъни янги давлат тузишни — барча совет республикаларини тенг ҳуқуқли ва ихтиёрийлик асосида — Совет Социалистик Республикалар Иттифоқига бирлаштиришни таклиф қилди. РКП(б) Марказий Комитетининг Комиссияси В. И. Ленин кўрсатмаларига асосан резолюция проектини қайтадан ишлаб чиқади. 1922 йил октябрда В. И. Лениннинг кўрсатмаларига асосан ишлаб чиқилган янги проект Марказий Комитет Пленуми томонидан тасдиқланди. 1922 йил 30 декабрда бўлиб ўтган Бутуниттифоқ Советларининг биринчи съезди Совет Социалистик Республикалар Иттифоқини тузиш ҳақида тарихий қарор қабул қилади. СССРнинг тузилиши ленинча миллий сиёсатнинг катта бир тантанасидир. В. И. Ленин миллий сиёсатни тўғри амалга оширишга алоҳида эътибор бериб, 1922 йил 30 ва 31 декабрда «Миллатлар тўғрисидаги ёки «автономлаштириш» тўғрисидаги масалага доир» асарини айтиб туриб ёздирган эди. Бу асар тўпламга биринчи марта киргизилган.

В. И. Ленин қолоқ мамлакатнинг халқлари илғор революцион мамлакатларнинг пролетариатининг ёрдами билан капиталистик тараққиёт босқичини четлаб ўтиб, феодализмдан социализмга ўтиши мумкинлигини илмий асослаб берди, бу билан марксизм таълимотини янада бойитди. Бу назария чор Россиясининг чекка миллий ўлкаларидаги орқада қолган халқлар учун илмий қўлланма ва амалий ёрдам бўлди. Бу таълимотдан илҳомланган Ўрта Осиё халқлари Коммунистик партиянинг раҳбарлигида, улуғ рус халқи ва бошқа халқларнинг биродарларча ёрдами натижасида феодализмдан капиталистик босқични четлаб ўтиб, бутун совет халқи билан бир қаторда социализм қуриб, коммунизм сари бормоқдалар. Бу эса ленинизмнинг катта ғалабасидир.

В. И. Ленин, Коммунистик партия, Россия ишчилар синфи мамлакатимиз учун энг оғир бўлган вақтларда ҳам Ўрта Осиё халқларига катта ғамхўрлик қилдилар, ёрдам бердилар. Тўпламда келтирилган В. И. Лениннинг асарларида, ҳужжатларда ана шу ғамхўрлик яққол ифодаланган.

В. И. Ленин 1918 йил 17 июлда Туркистон Республикаси Халқ Комиссарлари Советига қуйидаги телеграммани юборди:

«Сизларга ёрдам бермоқ учун мумкин бўлган барча чораларни кўрмоқдамиз».

В. И. Ленин Тошкентдаги, Туркистондаги аҳвол билан ҳар доим қизиққан, Туркистон меҳнаткашларига ёрдам бериш ҳақида систематик равишда шуғулланган. 1918 йили 23 июлда Туркистон Халқ Комиссарлари Советн В. И. Лениндан қуйидаги телеграммани олганди:

«Тошкентнинг ва Туркистон ўлкасининг сиёсий ҳамда иқтисодий аҳволи тўғрисида хабар қилинг. Мунтазам суратда хабар қилиб турилсин. — Москва, Халқ Комиссарлари Совети. Халқ Комиссарлари Советининг Раиси Ленин».

В. И. Лениннинг кўрсатмаси билан 1919 йил 8 октябрда Туркистон ишлари бўйича комиссияси тузилди. Комиссия составида Ш. З. Элиава (раис), М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, Ф. Голошчекин ва Я. Э. Рудзутак ўртоқлар бор эди. РКП(б) Марказий Комитети бу комиссиятга партиявий ваколат берган эди. Туркистон ишлари бўйича комиссия (Турккомиссия ва РКП(б) Марказий Комитетининг Туркистон бюроси Туркистон ўлкасида миллий сиёсатни амалга оширишда маҳаллий ходимлар томонидан қўйилган хатоликларни тузатишда, совет ва партия ташкилотларининг ишини яхшилашда, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда ва ерли миллат меҳнаткашлар оммасидан кадрлар тайёрлашда жуда катта иш қилди.

В. И. Ленин электрлаштириш билан бир вақтда суғориш ишларини ривожлантириш Шарқда социализмнинг моддий базасини мустаҳкамлайди деб кўрсатди. Мамлакатда оғир аҳвол бўлишига қарамасдан В. И. Ленин 1918 йил 17 майда Халқ Комиссарлари Советининг «Туркистонда суғориш ишларига 50 миллион сўм пул чиқариш ва суғориш ишларини ташкил қилиш тўғрисидаги декрет»га қўл қўйди.

1920 йил 2 ва 27 ноябрда Халқ Комиссарлари Совети В. И. Ленин ташаббуси билан Туркистон ва Озарбайжон Совет Социалистик Республикаларида пахтачиликни тиклаш ва ривожлантириш тўғрисида қарорлар қабул қилди. Бу қарорларда пахта ҳосилини ошириш, экилмай қолган сувли ерлардан пахта экиш учун фойдаланиш, умуман экин майдонларини кенгайтириш, алмашлаб экишни ташкил қилиш, эски селекция станцияларини тиклаш ва янги селекция станциялари ташкил қилиш, ирригация ишларини уюштириш ва уни яхшилаш, пахтакор хўжаликларни қишлоқ хўжалик асбоблари ва ўғитлар билан таъминлаш, пахтачиликни ривожлантириш учун мутахассисларни кўпайтириш, пахтакорларни истеъмол буюмлари билан таъминлаш ва уларни рағбатлантириш чоралари, пахтачиликни тиклаш ва ривожлантиришнинг бошқа бир қанча чоралари белгиланди.

В. И. Ленин Туркистонда мактаблар ташкил қилиш, болаларни ўқитиш, бу ерда билим ва маданиятни йўлга қўйиш ва ривожлантириш ишларига катта эътибор беради. 1920 йил 7 сентябрда В. И. Ленин Туркистон Давлат университетини таъсис қилиш тўғрисидаги Халқ Комиссарлари Советининг декретини имзолади. 7 август 1921 йил В. И. Ленин РКП(б)нинг Туркистон бюросига ёзган хатида мусулмон камбағаллари ҳақида, уларни уюштириш ва ўқитиш ҳақида системали суратда ғамхўрлик қилиш кераклигини талаб қилган эди. Коммунистик партия В. И. Лениннинг бу улуғ ғояларини амалга оширди, мамлакатимизда социализм ғалаба қозониб, совет халқи коммунизм сари бормоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтининг КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали томонидан В. И. Лениннинг «Ўрта Осиё ва Ўзбекистон тўғрисида» деган тўплами чиқиши республикамизнинг ғоявий турмушида катта бир воқеадир. Бу тўпламнинг ўзбек тилида чиқарилиши ленинизм таълимотини республика меҳнаткашларига кенг ёйишда, бу ғоялар билан қуролланиб, социалистик қурилишда актив қатнашишда меҳнаткашларни уюштирмоқда.

В. И. Лениннинг тўпламга киритилган асарлари, хатлари жуда катта илмий қўлланмадир. Шу сабабдан институтнинг бу ташаббусини табрикламоқ керак.

Коммунистик партиянинг раҳбарлигида, улуғ рус халқининг ва бошқа халқларнинг ёрдами билан Ўрта Осиё, шу жумладан Ўзбекистон халқлари жуда катта ютуқларга эришдилар. Республикамиз меҳнаткашлари В. И. Ленин васиятларига амал қилиб, Коммунистик партия раҳбарлигида хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида катта муваффақиятларга эришдилар.

Қ. ҲАСАНОВ,
тарих фанлари кандидати.

Редакцияга хатлар

Сабзавот етиштиришдаги баъзибир камчиликлар тўғрисида

Тошкент атрофида жойлашган 4 та район колхозлари шаҳар аҳолисини турли сабзавот, полиз экинлари ва мевалар билан етарлик таъминлаш ва ўз маҳсулотларини Иттифоқимизнинг бошқа районларига ҳам жўнатиш мажбуриятини олганлар. Сабзавотчилар бу шарафли вазифани муваффақият билан бажариш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Аммо сўнгги йилларда хилма-хил сабзавот экинлари махсулоти етиштиришга кам эътибор берилаётир. Шолғом, укроп, петрушка, гаримдори, ловия, редиска, бақлажон каби таомни хушхўр ва мазали қиладиган, составида витамин кўп бўлган сабзавот фақат колхозчиларнинг томорқасида етиштирилмоқда ва аҳолининг талабини тўлиқ қондира олмаётир. Бу хил сабзавотларни колхозларда ҳам кўплаб, катта майдонларда етиштиришга киришмоқ керак.

Қатор колхозлар кечки бодринг экмайдилар. Шунинг учун ҳам ҳозир шаҳар дўконларида тузланган бодрингнинг тугаганига 2 ойча бўлди. Умуман тузланган бодрингнинг бир килограмми 8 сўмдан пастга тушмаётир. Кечки бодринг экиш плани бажарилганда эди бундай ҳол юз бермасди.

Шунингдек мевачилик ва узумчиликни ривожлантиришда ҳам қатор камчиликлар мавжуд. Маълумки бундан 3 йил аввал кўплаб мева дарахтлари ва токларни совуқ уриб кетган эди. Аммо шуларнинг ўрнини қоплайдиган равишда мева дарахтлари ва ток кўчатлари ўтқазилгани йўқ.

Шаҳар аҳолисини хилма-хил сабзавот ва мевалар билан таъминлаш ишига тегишли ташкилотлар алоҳида аҳамият беришлари керак.

А. ЖАЛОЛОВ,
Область сабзавот тайёрлаш бошқармасининг технологи.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»
МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Газеталар ўз вақтида етказиб берилсин"

Юқоридаги сарлавҳа билан газетамизнинг шу йил 4 февраль сонида ўқитувчи ўрток Туркменовнинг редакцияга ёзган хати босилган эди. Хатда Бўстонлиқ район Товоқсой посёлкасида яшовчи меҳнаткашлар обуна бўлган газета ва журналларини анча кечикиб олаётганлари ҳамда айрим сонлари эгаларига мутлақо бориб етмаслиги ва бошқа камчиликлар кўрсатилган эди.

Тошкент область алоқа бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўрток Шанусянцнинг редакциямизга хабар қилишича, текширишда хатда келтирилган эътирозлар тўғри деб топилган. Область алоқа бошқармаси газеталарни обуначиларга ўз вақтида етказиб бериш учун барча чораларни кўрган ва Товоқсой почта бўлими иши устидан назоратни кучайтирган.

Ваъдалар қачон амалга ошади

Областимизнинг Урсатьевск посёлкасида уй-жой ва маданий-маиший бинолар тобора кўпроқ қурилмоқда. Сўнгги йиллар ичида бу ерда болалар боғчаси, ҳаммом, ўндан ортиқ 8 квартиралик уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди.

Посёлка меҳнаткашлари бинокорларимизнинг 8-12 квартирали уйларни 2-3 ойда қуриб битказганларини кўп кўрганлар. Лекин ҳеч ким «Средазтрансстрой»нинг 2-қурилиш участкаси бинокорларининг сусткашлигидек суръатни сира-сира учратмаган бўлса керак. Агар буларга ўхшаб ишлайдиган бўлса, ҳар қандай йирик ташкилот ҳам битта бинони 5-10 йилсиз битказа олмайди. Мана далил:

Бу участка 1954 йилда темир йўлчилар клуби қуришга киришган эди. Умумий сметаси 3 миллион 906 минг сўм белгиланган бу объектда 4 йил мобайнида мўлжалланган ишнинг ярми зўрба-зўр бажарилди. Ҳали яна 2 миллион сўмликдан кўп қурилиш-монтаж ишлари қилиниши керак.

Урсатьевск темир йўлчиларининг умумий йиғилишларида, район партия конференцияларида клуб қурилишини тезлаштириш тўғрисида бир эмас, бир неча марта жиддий гаплар айтилди, қарорлар қабул қилинди. Аммо ишда сира силжиш бўлмади. Ниҳоят, шу йил январь ойида Ховос район XXVII партия конференциясига «Средазтрансстрой» трестининг бошлиғи ўрток Барановский ҳам таклиф этилди. Конференция делегатларидан бир неча киши трестнинг 2-қурилиш участкаси клуб қурилишида ҳам, болалар боғчалари ва бир қанча уй-жой бинолари қурилишида ҳам чидаб бўлмайдиган даражада суст иш олиб бораётганини қаттиқ танқид қилдилар. Ўрток Барановский бу танқидларнинг тўғрилигини эътироф этиб, участка ишида жиддий бурилиш ясашга, клуб қурилишини йил охиригача тугаллашга ва апрель ойигача район партия комитети биносини ҳамда болалар ясписини фойдаланишга топширишга тантанали равишда ваъда берди. Коммунистлар ниҳоят, энди қурилиш ишлари жонлантириб юборилса керак, деб умид қилишди.

Бироқ ўрток Барановский бу сафар ҳам жамоатчиликни алдади. Участка ишида тубдан бурилиш ясайман деган раҳбар лоақал посёлкадаги қурилиш объектларини бориб кўрмади, бинокорлар ва монтажчилар билан суҳбатлашмади, ҳатто участка раҳбарлари билан иш юзасидан жиддийроқ гаплашгани ҳам йўқ.

Шундай бўлгач, натижа нима бўларди? Февраль ва март ойларида ғишт келтирилмаганлиги туфайли клуб қурилишида асосий ишлар тўхтаб қолди. Район партия комитети биноси ва клубнинг иккинчи секциясининг томи ҳам ёғоч бўлмаганлигидан ёпилмай қолди. Малакали мутахассислар йўқлиги сабабли сувоқ ишлари ўлда-жўлда қолиб кетаётир.

Материал вақтида етказиб турилса, бир кун ишлаб бир ҳафта бекор юришга кимнинг тоқати бор! Малакали ғишт терувчилар, бетончилар, сувоқчилар, дурадгорлар ва бошқа касб эгалари бу ердаги раҳбарларнинг ношудлигидан шикоят қилакила натижа чиқара олмагач, бошқа ташкилотларга кетиб қолаётирлар.

Айни вақтда участка ишини бошқараётган ўрток Коржов эрталаб идорага келиб нари-дан-бери прораб ва инженерларга кўргазма берадида, шу бўйи ғойиб бўлади, қурувчилар орасида сира бўлмайди. Кейинги уч ой мобайнида участка коллективи ўртасида ҳеч қандай йиғилиш ёки ишлаб чиқариш кенгаши ўтказилмади, социалистик мусобақани ташкил этиш, илғорларни рағбатлантириш масалалари бошлиқларнинг хаёлига ҳам келмайди.

Ховос район меҳнаткашлари, темир йўлчилар «Средазтрансстрой» тресги раҳбарларидан қуруқ ваъдалар, насия гаплар эмас, балки ишда чинакамига бурилиш ясашни қатъий талаб қилаётирлар.

Р. ХЎЖАНОВ,
Ховос район **«Меҳнат йўли»** газетасининг редактори.

Алимкент ГЭСининг мунтазам ишлаши таъминлансин

Алимкент қишлоғида Ворошилов номли, Тельман номли ва Сталин номли колхозларни электр қуввати билан таъминлайдиган колхозлараро ГЭС қурилган. Бу колхозларда электр қуввати билан ишлайдиган тегирмонлар, пилорамалар, пичан қирқадиган машиналар ҳам бор. Агар ГЭС тўлиқ қувват билан мунтазам ишласа, қишлоқ меҳнаткашларининг эҳтиёжини қондира олади.

Колхозчилар ГЭСнинг тезроқ ишга тушишини таъминлаш учун Хонариқни биринчи навбатда тозалаб тугалладилар. Мана сув ҳам келди, энди ГЭС ишлайди деб ҳаммамиз хурсанд бўлдик. Аммо аҳвол ўзгармади. ГЭС дирекциясининг масъулиятсизлиги туфайли февраль ойининг бошида Тошкентга ремонтга юборилган трансформаторлар ҳалигача олиб келинмаган, ГЭСнинг қачон ишга тушиши ҳам номаълум.

Шуни ҳам айтиш керакки, ГЭС директори 1957 йил, Октябрь ойида ишдан бўшатилганича, ҳалигача янги директор тайинлангани йўқ. Вақтинча директорлик қилаётган техноруқ Лугавцев ўз вазифасини уддалай олмаётир.

Ахир, не-не ҳавас билан сотиб олинган телевизор, приёмниклар ва бошқа турли электр асбоблар кераксиз буюмдай бир бурчакда чанг босиб ётса, шипга осилган лампочкалар ёнмай, керосин лампа ёқиб ўтирсанг, алам қилар экан, кишига!

Биз «облсельэнерго» раҳбарларидан Алимкент ГЭСининг мунтазам ишлаши учун тезликда зарур тадбирлар кўришини талаб қиламиз.

Т. РАҲМОНОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Алимкент қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси.

Е. А. ГРИНЮК,
Ўқитувчи, қишлоқ Совети депутати.

Қ. ИСРОИЛОВ,
Тельман номли колхоз аъзоси.

Б. ШЕРНАЗАРОВ,
Ворошилов номли колхоз механизатори.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

Тюпкочилар кўпаймоқда

Бекобод районининг колхоз ва совхозларида Ўрта Осиё машина-синаш станциясининг механиги Тюпконинг тажрибаси кенг ёйилмоқда. Механизаторлар пахтачиликда техникадан тўла фойдаланиш учун курашиб, трактор-далачилик бригадаларини тузмоқдалар. Ҳозир районда шундай бригадаларнинг сони 30 га етди.

Район **«Коммунист»** газетасининг кейинги сонларидан бирида бу бригадаларнинг ишига бағишлаб анчагина материаллар босилган.

«Мен, — деб ёзади «Гулистон» колхозининг аъзоси ўрток С. Очилов, — **20 йилчадан бери тракторчи бўлиб ишлайман. Бу йил колхоз правлениеси мени трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи қилиб тайинлашни лозим топди. Мен бу вазифани хурсандчилик билан қабул қилдим. Бизга 40 гектар ер ва 10 ишчи кучи бириктилди.**

Биз бригадамизнинг 30 гектар ерига чигитни квадрат-уялаб экамиз. 10 гектарини эса икки томонлама парвариш қиламиз. Пахта майдонларида кетмон ишлатилмайди. Бригадамиз аъзолари суғориш, ғўза ораларидаги бегона ўтларни юлиш ва бошқа ишлар билан шуғулланадилар.

Бригадамиз план бўйича ҳар гектар ердан 23 центнердан ҳосил топшириши керак. Биз самарали ишлаб, 30 центнердан ҳосил етиштириш учун курашамиз. Бу эса ҳар бир меҳнат кунига 23 сўм ўрнига 30 сўмдан пул олишимизга сабаб бўлади».

1,-2-«Далварзин» совхозларининг трактор-далачилик бригадаларининг бошлиқлари Қ. Элмуратов, Э. Нурматов ва бошқа ўртоқлар ўз мақолаларида трактор-далачилик бригадаларида ташкил қилинган звеноларга моҳир тракторчилар бошчилик қилаётганликлари ҳақида ёзадилар.

Янги ташкил қилинган бригадаларнинг аъзолари мўл ҳосил етиштириш учун астойдил меҳнат қилиб, ўтган йили пахтачилик бригадалари етиштирган ҳосилга қараганда ҳар гектар ердан камида 4,2 центнердан ошириб «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олдилар.

В. Тюпко тажрибаси асосида ишлаётган механизаторлар ҳақида системали материаллар босиб туриш — газеталаримизнинг шу кунлардаги муҳим вазифаларидан биридир.

Қаҳрамон хотирасига бағишланган сбор

Ховос районидаги 89-мактаб пионерлари Совет Иттифоқи Қаҳрамони Жўрахон Усмонов туғилган Совот қишлоғига экскурсияга бордилар, у ерда қаҳрамон хотирасига бағишлаб сбор ўтказдилар. Сборда қаҳрамоннинг онаси Ҳадича ва синглиси Хайринисо опалар ҳам иштирок этдилар. Сборда қаҳрамон билан бирга ўқиган ўртоқлари қаҳрамоннинг ўқувчилик даври ҳақида ва армияда бирга хизмат қилган сафдоши, ҳозир ўқитувчи ўрток А. Қориев Усмоновнинг жангдаги қаҳрамонликлари ҳақида гапириб бердилар. Сўнгра пионерлар Усмоновнинг онасига совғалар тақдим қилдилар, қаҳрамоннинг қабрига гулдасталар қўйиб, унинг портрети атрофини «89-мактаб пионерлари номидан» деб ёзилган қизил алвон билан ўрадилар, қабр атрофига гул кўчатлари ўтқаздилар.

С. НАЗАРОВ.

БАҲОРГИ ҚУРТ БОҚИШНИ НАМУНАЛИ ЎТКАЗАЙЛИК!

Кичик ёшдаги пилла қуртларини яхши парваришлаш — мўл ҳосил етиштириш гарови

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Республикамиз пиллачилари Иттифоқимиздаги бошқа пиллачилар сингари 1958 йилдан бошлаб юқори ҳосилли оқ гибрид пилла етиштиришга киришдилар. Областимизда ҳам бу йил боқиладиган барча пилланинг 50 процентга яқини ана шундай оқ гибрид пилладир.

Оқ гибрид пилла барвақт етиладиган, мўл ипак берадиган сортдир. Калавалашнинг қулайлиги туфайли ундан 11,8-13,7 процентга яқин юқори сифатли ипак олинади. Агар эски гибрид пилланинг 11-12 килограммидан 1 килограмм ипак олинса, оқ гибрид пилланинг 8 килограммидан 1 килограмм ипак олинади.

Оқ гибрид пилладан юқори ҳосил олиш учун унинг насл хусусиятларини билиш ва пилла қуртларини кичик ёшдан бошлаб яхши парвариш қилиш алоҳида аҳамиятга эгадир.

Ҳар бир пилла уруғининг пилла қуртига айланиши учун зарур шароит яратиш, уларни пилла ўраш давригача нобуд қилмай сақлаш учун ҳаракат қилиш зарур. Пилла қуртининг катта ёшга етганда турли касалликлар билан нобуд бўлмаслиги учун қуртни нормаль температурада боқиш лозим. 1-2 ёшдаги пилла қуртлари боқиладиган хонанинг иссиқлиги 28 даража, 3 ёшда 27, уйқуга кирган даврида 26 даража бўлиши мақсадга мувофиқдир.

Агар ипак қуртлари маълум температурада боқилмаса уларнинг пилла ўрашга етилиши чўзилади, бинобарин қуртхоналарни иситиш учун ёқилғи ҳам кўп сарфланади.

Одатда иссиқлик даражаси кечалари анча пасаяди. Шунинг учун печкаларни кеч соат 9-10 дан сўнг ёқиш тавсия этилади.

Илғор пиллачиларнинг тажрибаси ҳаво нам келган пайтларда қуртхоналарни анча иссиқ температурада сақлаш қуртларга зарар келтирмаслигини кўрсатмоқда. Пилла қуртининг 1-2 ёшида ҳаво намлиги 55-65 процент, 3 ёшида 60-70 процент атрофида бўлган хоналарда боқиш тавсия қилинади. Баъзан пиллачилар уй температурасини бир зайлда сақлаб туриш мақсадида хоналарнинг эшик ва деразаларини очмайдилар, хонани шамоллатмайдилар. Бу ҳолнинг узоқ давом этиши пилла қуртларида модда алмашиш процессининг бузилишига, тез касалланувчан бўлишига сабаб бўлади. Натижада пилла ўраш давригача пилла қурти кўплаб нобуд бўлиши ҳам мумкин. Бундай кўнгилсиз ҳолнинг юз бермаслиги учун қуртхоналарни ҳар икки соатда 10-15 минутдан шамоллатиб туриш керак.

Пилла қуртларининг тез етилишини таъминлайдиган учинчи шарт — уларни етарли миқдорда сифатли тут барглари билан таъминлаб туришдан иборат. Барглар янги ва юмшоқ, кўк ва тоза бўлиши керак. 1-2 ёшдаги қуртлар тутнинг пастки юмшоқ барглари билан боқилади. 1-ёшдаги қуртларга баргларни қирқиб берилса дурустроқ бўлади. 3 ёшдан бошлаб эса қуртларга барглар навдаси билан берилади. 1-2 ёшдаги қуртлар учун баргларни эрталаб, кечқурун ва кундузи қирқиш мумкин. 3 ёшдаги қуртлар учун эса барглар фақат ҳаво салқин вақтларда — эрталаб ва кечқурун қирқилиши керак. Тайёрланган барглар салқин хоналарда — бўйра устига тахланиб, ҳўлланган матолар билан ёпиб сақланади.

Шуни ҳам эслатиб ўтиш керакки, пилла қуртларига ҳамма вақт бир хил миқдорда барг бериш керак эмас. Бериладиган барг миқдорини кичик ёшда озроқ, ўрта ёшда сал кўп, уйқига кириш даврида эса яна озайтириш керак.

Баргларни тежаб-тергаб сарфлашга алоҳида аҳамият бериш лозим. Агар қуртлар баргларга кўмиб ташланса, ўсиши кечикади, ҳатто нобуд бўлишлари ҳам мумкин. Шунингдек қуртлар барг талаб қилмаганда кўплаб барг бериш ҳам ҳеч қандай фойда бермайди. Солинган барглар асосан еб тугаллангандан сўнг навбатдаги баргни бериш яхши натижа беради.

Шундай қилиб, пилла қуртлари 1 ёшида бир суткада 12 марта, 2-ёшида ҳам 12 марта, 3-ёшда эса 10 марта озиқлантирилиши керак.

Кўпгина пиллачилар сўриларнинг маълум кенгликда бўлишига кам эътибор берадилар. Агар сўри торлик қилса, пилла қуртлари яйраёлмайди, яхши озиқлана олмайди. Бу ҳол кейинчалик уларнинг нозик бўлиб ўсишига, паст сифатли пилла ўрашига сабаб бўлади.

Пилла қуртларининг нормаль ўсишини таъминлаш учун бир қути пилла қурти 1-ёшда 2 квадрат метр сўрида, 2 ёшда 6 квадрат метр, 3 ёшда эса 12 квадрат метр сўрида боқилиши керак.

Баъзи районларда об-ҳавонинг паст келишига қараб қуртхоналарда иссиқлик даражасини анча паст сақлаш мумкин. Аммо бир хил режимда бўлиши керак. Масалан: 1-2 ёшида 25-26 даража, 3 ёшда эса 24-25 даража иссиқ бўлиши мумкин. Қурт уйқуга кирган пайтда ёки барги еб тугалланган новдаларни алмаштириш вақтида ҳам хоналарни шамоллатиш яхши натижа беради.

Пилла қуртларини боқишда барча агротехника қоидаларига тўлиқ амал қилингандагина мўлжалдаги ҳосилни олиш мумкин. Пиллачилар ўртасида меҳнатни тўғри ташкил қилиш ҳам катта аҳамиятга эгадир. Кичик ёшдаги пилла қуртларини боқиш учун энг тажрибали пиллачилар бириктирилиши керак.

Н. ШУРШИКОВА,
САНИИШ старший илмий ходими, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Н. БАҲОВУТДИНОВ,
САНИИШ старший илмий ходими.

Пиллакашлар ҳаракати

Бўка районидаги Вильямс номли колхозда пилла қурти агротехника қоидаларига мувофиқ боқилмоқда.

Колхоз пиллачилари бу йил пилладан юқори ҳосил олиш учун астойдил курашмоқдалар. Қурт боқиладиган жойлар ремонт қилинди, дезинфекцияланиб сўкчаклар ўрнатилди. Хайри Ўринбоева, Буви Мирзаҳмедова ва Анор Мўминова ўртоклар бошлиқ звено аъзолари ҳар бир қути уруғдан 100 килограммгача пилла олишга аҳд қилиб бирбирлари билан мусобақалашмоқдалар.

Колхоз пиллачилари қуртнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш ва баргдан яхши фойдаланиш чораларини кўраётирлар. 10 гектар ерга экилган тут кўчати агротехника қоидаларига мувофиқ сифатли парвариш қилинаётир. Бундан ташқари 2,5 гектар ерга янгидан тут кўчати ўтқазилди. Пиллачилар ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этиб мусобақада илғор бўлиш учун курашмоқдалар.

Ж. ИСРОИЛОВ.

Пилладан мўл ҳосил олиш учун

Чиноз районидаги Сталин номли, Ленин номли, Оржоникидзе номли колхозларда баҳорги пилла қурти боқишга пухта тайёргарлик кўрган эдилар. Шунинг учун ҳам ҳозирги кунларда бу иш муваффақиятли ўтмоқда.

Сталин номли колхоз пиллачилари ўтган йили 80 қути қурт уруғининг ҳар қутисидан 62 килограммдан пилла ҳосили олиб, энг яхши кўрсаткичга эришган эдилар. Улар бу йил янада юқори кўрсаткичларга эришиш учун курашмоқдалар.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти пиллачиларга ҳамма шароитларни яратиб берган. Қурт боқилаётган хоналар керакли буюмлар билан таъминланган, махсус агротехника курсида билим олган пиллачи агротехниклар қуртларни боқиш йўлларини бошқаларга ўргатиб, уларга кўмаклашмоқдалар.

Колхознинг ўрток Қ. Кўшоқова бошлиқ пиллачилик звеносида иш айниқса яхши ташкил этилган. Бригада аъзолари пилла қуртини 25-26 кунда пилла ўрашини таъминлаш учун курашмоқдалар.

А. ТОҒАЕВ.

Илғор пиллачилар

ГУЛИСТОН (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Район колхозларида бу йил 15 тонна пилла ҳосили етиштириб бериш мажбурияти олинган. Район ипакчилик бўлими бу мажбуриятнинг амалда бажарилишини таъминлаш учун курашиб барча тадбирларни амалга оширмоқда. Биринчи навбатда пилла қуртининг озуқа базасини мустаҳкамлашга аҳамият берилди. Район колхозларида алоҳида тут майдончалари ташкил этилиб, кўчатлар экилди. Йўл ёқалари, ариқ бўйларига ҳаммаси бўлиб 150 мингга яқин туп тут кўчатлари ўтқазилди.

Крупская номли, Ленин номли, «Красная заря» колхозларининг пиллачилик бригадалари ишни илғорлар методи асосида ташкил қилиб пилла қурти боқишни ғоят уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар. Бу колхозларда пилла қурти боқиладиган хоналар керакли асбоблар билан таъминланган. Шунинг учун ҳам пилла қуртини боқиш муваффақиятли ўтаётир. Моҳир пиллачилар пиллани тез кун ичида ва қисқа муддатда тўйдириб боқиб, ёппасига пилла ўрашини таъминлаш учун курашаётирлар.

Аспирантлар билан ишлашни янада яхшилайлик

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий муассасалари ва олимлари аспирантлардан илмий кадрлар тайёрлаш соҳасида бирмунча муваффақиятларни қўлга киритдилар. Айниқса кейинги йилларда техника, механика, табиий фанлар соҳасида илмий кадрлар тайёрлаш ишлари яхшиланди. Академия олимлари ҳамда илмий-текшириш институтларида таълим олаётган аспирантларнинг асосий эътибори республикамиз халқ хўжалигининг турли соҳаларини ривожлантиришга ёрдам берадиган йирик ва муҳим илмий проблемаларни ҳал қилишга қаратилган.

Аспирантларнинг ва бошқа илмий ходимларнинг танлаган темаларида физика-математика, астрономия, геофизика, аэродинамика, гидродинамика сингари турли фан соҳаларининг актуал масалалари ишланмоқда. Айниқса атом энергиясидан халқ хўжалигида кенг фойдаланиш, чала ўтказгичларни саноатда кенг қўллаш, техника прогрессини такомиллаштириш проблемаларига катта эътибор берилмоқда. Шунингдек дарё сувларини бошқаришни тартибга солиш, гидротехника иншоотларини такомиллаштириш, энергетика ресурсларидан унумли фойдаланиш Ўрта Осиё ва Жанубий Қозоғистон ягона энергетика системасини вужудга келтириш, йирик энергетика системаларининг электрик режимини ўрганиш соҳаларида самарали ишлар олиб борилмоқда. Аспирантлар илмий текшириш институтларининг илмий коллективлари билан биргаликда ирригация системаларини, ишлаб чиқариш процессларини автоматлаштириш, саноат, граждан ва гидротехника иншоотларининг ер қимирлашларига чидамли бўлишини таъминлайдиган динамика назариясини ҳал қилиш, маҳаллий хомашёдан қурилиш материаллари тайёрлаш сингари муҳим масалаларни ишлаб чиқмоқдалар.

Химия фани соҳасида илмий иш олиб бораётган аспирантлар республика олимлари билан ҳамкорликда ғўзанинг таркибий қисмларини комплекс равишда ўрганиш, пахта толасининг физик ва химик хоссаларини аниқлаш, хомашёнинг ҳамма қисмидан саноатда кенг фойдаланиш, ғўза чиқиндиларини қайта ишлаб турли маҳсулотлар олиш, ўсимликларнинг алколоидларини аниқлаш, полиметалл рудаларидан рангли ва нодир металларни ажратиб олиш, азот, фосфор ўғитларининг физик, химик хоссаларини ўрганиш, кўмир технологияси ва химиясига оид тадқиқод олиб бориш, нефть ва нефть маҳсулотлари таркиби ва хусусиятларини баён қилиб бериш каби турли темалар устида илмий ишлар олиб бормоқдалар.

Республикада совет ҳокимияти йилларида геология фани ривожланди. Ўзбек халқи орасидан етук геолог олимлар етишиб чиқди. Уларнинг раҳбарлигида ишлаётган аспирантлар энг муҳим, фойдали қазилмаларнинг жойланишидаги қонуният сирларини, республика гидрогеология ресурсларини ва тоғ жинсларининг инженерлик геологик хоссаларини атрофлича ўрганмоқдалар. Шунингдек биология фанлари соҳасида ҳам катта ишлар олиб борилмоқда. Бу соҳада ишлаётган аспирантлар ана шу муҳим проблемаларни ҳал қилишга ўз ҳиссаларини қўшаётирлар.

Ижтимоий фанлар соҳасида тадқиқод ишлари олиб бораётган аспирантларимиз Ўзбекистон ва Қорақалпоғистондаги моддий-маданият ёдгорликлари, Ўрта Осиё халқлари, совет жамиятининг тарихи, экономикаси ва маданияти масалалари устида ишламоқдалар. Шунингдек шарқ мамлакатларининг тарихи, маданияти ва экономикасини ўрганишга бағишланган махсус темалар ёритилмоқда. Ўзбекистонда саноат ва қишлоқ хўжалигининг ривожланиши, пахтачилик ва бошқа соҳаларга бағишланган илмий асарлар ҳам ёзилмоқда.

Ўзбекистон халқларининг ижтимоий философик фикрлари тарихи, давлат ва ҳуқуқ масалалари ишланмоқда. Ўрта Осиё халқларининг маданиятига оид қимматли ёдгорликларни нашр этиш, уларни илмий асосда ўрганиб чиқиш, археология экспедицияларининг натижаларини эълон қилиш масалаларига катта эътибор берилмоқда. Ана шу катта аҳамиятга эга бўлган турли темаларни ҳал қилишда академия аспирантлари самарали иш олиб бормоқдалар.

Кейинги йилларда академия фаолияти кенгайди. Янги-янги илмий муассасалар очилди. Академия президиуми ҳузурида тоғ бўлими ташкил этилди, шу билан бирга Ядро физикаси, Ўсимлик моддалари химияси, Сув проблемалари ва Гидротехника, Ўлка медицинаси, Санъатшунослик, Философия ва ҳуқуқ институтлари таъсис этилди, математика ва механика институти ҳузурида ташкил этилган ҳисоблаш маркази катта илмий ва амалий аҳамиятга эга.

Республика Фанлар академиясининг илмий фаолияти кучайди, илмий ва моддий базаси мустаҳкамланди. Бир қанча ташкилий тадбирлар амалга оширилди, бу ишларнинг ҳаммаси олим ва аспирантларнинг илмий ишлари савиясини юксалтиришга ёрдам бермоқда.

Академия ҳаётида катта воқеалардан бири 1956 йил октябрь ойида янги академик ва корреспондент аъзоларнинг сайланиши бўлди. Бунинг натижасида академияга янгидан 9 академик ва 10 корреспондент аъзо сайланди. Бу эса ёш олимларни тайёрлаш ишига қўшилган катта янги куч бўлди. Ҳозир академиянинг 23 илмий-текшириш муассасасида 28 академик ва 36 корреспондент-аъзо ҳамда ўнлаб фан докторлари, профессорлар аспирантлардан олимлар тайёрлаш ишлари билан шуғулланмоқдалар.

Республика Фанлар академияси барпо қилингандан буён аспирантура орқали 800 га яқин илмий мутахассис тайёрланди. Шулардан 300 дан ортиқ киши фаннинг турли соҳаларида диссертация ёқлаб, кандидатлик илмий даражасини олишга муваффақ бўлди. Бундан ташқари академия орқали бир қанча илмий кадрлар тайёрлаб берилди.

Ҳар йили республикамиз Фанлар академиясига кўплаб фан кандидатлари қабул қилинмоқда, улар ўз диссертацияларини Москва, Ленинград ва бошқа шаҳарлардаги илмий-текшириш институтларида ёқлаб келмоқдалар. Диссертацияларини ёқлаган илмий ходимлар республикамизнинг турли илмий-текшириш институтлари ва олий ўқув юртларида муваффақиятли иш олиб бормоқдалар. Ҳозир академия аспирантурасида 326 киши ўқимоқда, булардан 75 киши Москва ва Ленинградда таълим олмоқда.

Москва ва Ленинград сингари йирик фан марказларига миллий кадрларни юборишдан мақсад у ердаги йирик олимлар ва бой илмий база ёрдамида юқори малакали, ҳар томонлама пухта илмий кадрларга эга бўлишдир. Шу сабабли республика Фанлар академиясининг аспирантура бўлими ҳар йили Москва ва Ленинград илмий-текшириш институтлари билан келишиб мазкур илмий марказларга ўз аспирантларини юбориб туради. Биргина 1957 йилда академия марказий илмий-текшириш муассасаларига 63 аспирантни жойлаштирди. Булардан 46 киши ўзбек, 9 киши ўзбек хотин-қизларидандир.

Москва ва Ленинградда ўқиётган аспирантларнинг кўпи техника ва геология-химия ихтисосларини эгалламоқдалар. Жумладан, техника ва геология-химия фанлари бўйича 30 аспирант диссертация ёзмоқда. Академия юборган аспирантлар ўз илмий ишларини И. В. Курчатов, С. П. Толстов, Н. В. Белов, И. И. Артоболевский сингари машҳур академиклар ва СССР Фанлар академиясининг М. И. Агошков, А. М. Самарин, Т. С. Хачатуров сингари корреспондент-аъзолари раҳбарлигида ёзмоқдалар. 1957 йилда ўтган йиллардагига қараганда академия аспирантурасига қабул қилинган кишилар сони 3,5 марта ошди. Жумладан 1956 йилда аспирантурага 40 киши қабул қилинган бўлса, 1957 йилда уларнинг сони 164 кишига етди. Шуниси характерлики, республика фанлар академияси бу ўқув йилида 300 дан ортиқ ариза олди. Академияга қабул қилинадиган кишиларнинг аризаси жуда кўп бўлишига қарамасдан, уларнинг қобилиятларини тўғри аниқлаб олиш учун ҳамма шароитлар яратилди. Чет тиллар, КПСС тарихи фанлари юзасидан навбатдан ташқари консультациялар жорий қилинди. Бу эса ижобий натижалар берди. 265 киши конкурс имтиҳонларига қўйилди ва улардан 164 киши муваффақиятли ўтди.

Аспирантурага қабул қилинганлар орасида амалий иш тажрибасига эга бўлган, илмий-текшириш ишларини олиб бориш қобилиятини намойиш қила олган истеъдодли ёшлар кўп.

Ҳозирги замоннинг талаби табиий фанларни янада ривожлантириш бўлиб қолди. Шу сабабли аспирантурага қабул қилинганлардан юздан ортиқ киши физика-техника, геология-химия соҳаларида ишлайдилар. 1957 йилдагина физика-техника фанлари бўйича 18 аспирант қабул қилинди. Техника ва геология-химия фанлари бўйича эса 54 аспирант иш олиб бормоқда. Уларнинг кўплари маҳаллий миллат вакиллари ҳисобланади.

Иккинчи ва учинчи йил ўқиётган аспирантлар яхши натижаларга эришмоқдалар. Академиямиз институтларидаги аспирантларнинг кўпи ҳозирги замоннинг энг муҳим проблемалари устида диссертация ёзмоқдалар. Масалан, физика-техника институтининг аспиранти О. Ниёзова «Радиактив нурларнинг чала-ўтказгичларга таъсиридаги оптик хоссаларни ўрганиш» деган темада академик С. Стародубцев раҳбарлигида жуда катта аҳамиятга эга бўлган тадқиқот олиб бормоқда. Геология институтининг аспиранти Д. Ёқубов академик Х. Абдуллаев раҳбарлигида «Қурама тоғларининг жанубий қисмидаги энг муҳим даъраларнинг қиёсий геологик ва петрологик характеристикаси» деган тема устида диссертация ёзмоқда. Аспирант О. Умрзоқова «Ўзбек социалистик миллати шаклланишининг ўзига хос томонлари» деган темада диссертация ёзмоқда. Бу ишга академик И. Мўминов раҳбарлик қилмоқда.

Аспирантура бўлими мунтазам равишда аспирантларнинг индивидуал планларининг бажарилишини текшириб туради, улар билан якка-ма-якка суҳбатлар ўтказади, илмий раҳбарлар билан маслаҳатлашиб туради. Шунингдек, аспирантларнинг диссертация ишларига доир материаллари, кандидатлик минимумларини ўз вақтида топшириш натижаларини текшириб боради. Аспирантура бўлими аспирантлар кенгашларини тез-тез чақириб туради, бу кенгашларда айрим аспирантларнинг илмий-текшириш ишлари, уларнинг иш шароити, илмий раҳбарларнинг аспирантларга муносабати, институт илмий советларининг ёш илмий кадрлар билан ишлаши каби муҳим масалалар муҳокама қилиб турилади. Шунда сезилган камчиликларни бартараф қилиш чоралари кўрилади.

Шу билан бирга, академияда аспирантура орқали илмий ходимлар тайёрлаш ишларида бир қатор камчиликлар ҳам бор.

Аспирантура орқали 63 киши ўз диссертациясини ёқламасдан ўқишни тугатиб кетди. Уларнинг кўпи диссертацияларини ёзиб тамомлаган бўлсалар ҳам, уларни матбуотда эълон қила олмаганлар. Шуни назарга олиб академия президиуми ўтган йили аспирантларнинг асарларини ўз ичига олган 6 сериялик илмий тўпламларни нашр қилишга киришди. Бундан ташқари академия президиуми аспирантура орқали илмий кадрлар тайёрлаш масаласини қайтадан кўриб чиқди. Академиянинг ҳар бир институти ёш олимларни тайёрлаш ишларини яхшилашга қаратилган, ҳар бир институтнинг ўзига хос томонларини ҳисобга олган ҳолда кенгайтирилган қарор қабул қилди. Аспирантларнинг ўқув процессини академиянинг аспирантура бўлими кузатиб туради.

Академияда аспирантура орқали илмий ходимлар тайёрлаш ишига тўсқинлик қилаётган камчиликлардан бири аспирантлар уйининг бўлмаслиги, институтларда аспирантлар учун хоналарнинг йўқлигидир. Жумладан, Тупроқшунослик, Химия, Ўсимлик моддалари химияси, Иншоотлар, Экономика институтларида 15-20 лаб аспирантлар бўлишига қарамасдан, бирор хона ажратиб берилган эмас. Бу аспирантлар ўз илмий раҳбарлари билан суҳбатлашиш учун кўпинча жой тополмай сарсон бўлиб юрадилар.

Шу пайтгача академияда аспирантлар учун ётоқхона йўқ. Бу эса бошқа шаҳарлардан келган аспирантларнинг индивидуал планларини бажаришларига тўсқинлик қилмоқда. Академияда ётоқхонага муҳтож бўлган аспирантлар 20 кишини ташкил этади.

Академия раҳбарлари бу камчиликларни тугатишлари ва илмий кадрларни тайёрлаш учун ҳамма қулайликларни яратиб беришлари керак.

М. ФАЙЗИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси аспирантура бўлимининг мудири.

К. Е. Ворошиловнинг Польша Халқ Республикасида бўлиши

ВАРШАВА, 23 апрель. (ТАСС). СССР Олий Советн Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов ва унинг ҳамроҳлари Давлат кенгашининг таклифига мувофиқ, Польша Халқ Республикасида дўстлик визити билан етти кундан буён меҳмон бўлиб турмоқдалар. Ҳамма жойда Польша халқи Совет Иттифоқининг вакилларини самимий кутиб олмоқдалар ҳамда қардош совет халқига дўстлик туйғуларини изҳор қилмоқдалар.

Халқ Польшаси меҳнаткашлари К. Е. Ворошиловга ҳамроҳ бўлиб борган СССР давлат ва партия арбобларини хурсандчилик билан кутиб олмоқдалар. Украина Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. В. Червоненко икки кун Вроцлавада бўлди. У ишчилар билан, деҳқонлар билан, интеллигенциянинг вакиллари билан учрашди. Польшанинг Болтика қирғоғи бўйида яшовчи аҳоли Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Ю. Снечкусни қизғин қабул қилдилар. СССР Олий таълим министри В. П. Елютин Лодзьдаги Людова армияси номли тўқимачилик фабрикасида бўлди. СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари Н. С. Патоличев Лодзьдаги «Олимпия» фабрикасининг эркак ва аёл ишчилари билан учрашди.

Ҳамма жойда совет меҳмонларининг Польша Халқ Республикаси меҳнаткашлари билан учрашувлари Польша ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасида мустаҳкамланиб бораётган бузилмас дўстликнинг ёрқин намойишига айланмоқда.

Совет-Хитой савдо муносабатларига доир

Пекинда Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси Ҳукумат савдо делегациялари ўртасида савдо-сотиқ масалалари юзасидан олиб борилган музокаралар тамом бўлди.

Дўстона ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик руҳида ўтган ана шу музокаралар натижасида 1958 йил 23 апрелда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси ўртасида савдо-сотиқ ва денгизда кемалар қатнови тўғрисидаги Шартнома ҳамда 1958 йилда товар обороти тўғрисидаги Протокол имзоланди.

Савдо-сотиқ ва кемалар қатнови тўғрисида имзоланган Шартномага мувофиқ, ҳар иккала давлат ўртасидаги савдо муносабатларида қўлланиладиган режим белгиланади. Бу режим ҳар иккала томоннинг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги савдо-иқтисодий муносабатларни тенглик ҳамда ўзаро манфаатдорлик асосида ривожлантириш ва кенгайтириш йўлидаги интилишларга муносиб бўлгандир.

Шартнома томонларнинг савдо-сотиқ ва кемалар қатновига доир ҳамма масалаларда бир-бирларига энг қулай имкониятлар яратиб беришни, шунингдек ҳар иккала давлат ўртасидаги иқтисодий алоқаларнинг бошқа турларини кўзда тутади.

Шартнома, жумладан, Аҳдлашувчи томонларнинг товарларни юбориш ва келтириш шартларини, улардан ҳар бирининг портларига кемаларнинг кириши, жўнаб кетишига ана шу портларда бўлиши ҳақидаги шартларни, шунингдек ҳар иккала давлат территориясида совет ва хитой гражданлари ҳамда ташкилотларининг ҳуқуқларини белгилайди.

Шартнома ратификация қилиниши керак. Ратификация қилинган ёрлиқлар алмашинган кунда шартнома кучга киради ва бундан буён Аҳдлашувчи Томонлардан бири шартнома муддатини чўзмаслик ниятида эканлигини билдирган кундан бошлаб 6 ой муддатгача ўз кучини сақлайди.

1958 йилда товар обороти тўғрисида Томонлар ўртасида имзоланган Протокол товар оборотини кенгайтиришни кўзда тутади ва ҳар иккала мамлакатнинг экономикаси учун муҳим аҳамиятга эга бўлган кўп товарларни ўз ичига олади.

Совет-Поляк дўстлигига бағишланган кеча

23 апрелда Москвада СССР билан Польша ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдамлашиш ва урушдан кейин ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартноманинг 13 йиллигига бағишланган кеча ўтказилди.

Кечани СССР Славян комитетининг раиси А. С. Гундоров очди.

Кечада Совет-Польша дўстлиги жамияти правлениеси раисининг ўринбосари белорус шоири Максим Танк, санъатшунослик доктори И. Ф. Бэлза ва бошқалар сўзга чиқиб, Совет-Польша шартномасининг ғоят катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида гапирдилар.

Кечада Польша Халқ Республикасининг СССР даги Муваққат ишлар вакили Ладислав Войтига нутқ сўзлади. Кеча қатнашчилари уни самимий кутиб олдилар.

(ТАСС).

СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий вакили А. А. Соболевнинг матбуот конференцияси

Нью-Йорк, 23 апрель. (ТАСС). СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги доимий вакили А. А. Соболев матбуот конференцияси ўтказди. Ҳаммани ғоят қизиқтирган бу матбуот конференциясида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига бириктирилган ҳамма мухбирлар ҳамда Нью-Йорк газеталарининг ташқи сиёсат обзорчилари ҳозир бўлди. А. А. Соболев журналистларга қуйидаги баёнотни ўқиб берди.

«Совет Иттифоқи делегацияси Хавфсизлик Кенгашининг бўлиб ўтган мажлисидан олган ўз таассуротларини айтиб бермоқ учун Қўшма Штатлар матбуотининг ҳамда бошқа мамлакатларнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига бириктирилган вакилларини бугун бу ерга таклиф қилди. Кечаги кунги воқеалар, шунингдек Совет Иттифоқи Хавфсизлик Кенгаши олдига қўйган масалаларнинг моҳияти ҳали эсдан чиқмаган бўлса керак деб ўйлайман.

Аввало, шу нарсага эътиборни жалб қилмоқчиман. Совет Иттифоқи делегацияси ўзининг резолюция проектини Хавфсизлик Кенгашидан қайтариб олиб, бу билан «ўзи қўйган айбларнинг ҳаммасини қайтариб олди» деган хабарлар тарқатилмоқда.

Бундай хабарлар ҳақиқатга сира тўғри келмайди.

Совет делегацияси, Хавфсизлик Кенгаши бизнинг масаламизни муҳокама қилишда АҚШ вакилининг тазйиқи билан мисли кўрилмаган тартиб қабул қилганлигига ва шу тариқа бу масаланинг кенг муҳокама қилиниши учун тўсқинлик туғдирганлигига қарши норозилик билдириш юзасидан ўзининг резолюция проектини қайтариб олди. Хавфсизлик Кенгашининг раиси бу масалани амалий муҳокама қилиш ўрнига, овоз бериш машинасини ишга солмоқчи бўлганлиги ҳам очиқ равшан бўлиб қолди. Мен тўппа-тўғри шуни айтишим керакки, Совет ҳукумати иғвогарлик билан тинчликка қилинаётган таҳдиднинг олдини олмоқ учун жумладан, Хавфсизлик Кенгаши орқали ҳам зарур чора-тадбирлар кўрилишини талаб қилишни давом эттира беради. «АҚШ нинг атом ва водород бомбалар билан қуролланган ҳарбий самолётларининг Совет Иттифоқи чегараларига томон учишларини тўхтатмоқ учун ошиғич чоралар кўриш тўғрисида» деган масала Хавфсизлик Кенгашининг кун тартибида ҳали ҳам турибди.

Совет ҳукумати бу масала халқаро тинчликни ва хавфсизликни таъминламоқ учун ғоят катта аҳамиятга эга деган фикрга асосланиб, уни Хавфсизлик Кенгашининг муҳокамасига киритди. Совет ҳукумати Хавфсизлик Кенгашининг эътиборини АҚШ ҳарбий авиациясининг тасодифий, эҳён-аҳёнда бўлаётган ҳаракатларига эмас, балки жуда муайян сиёсат ўтказилиб келаётганлигига жалб қилди. Бу сиёсатнинг бундан буён давом эттирилиши инсониятни минут сайин жаҳон атом уруши гирдобига ташлаб юбориши мумкин.

Совет ҳукумати тинчликни таъминлаш учун курашда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ролига катта аҳамият бериб, халқаро тинчликни сақлаб туриш учун асосий масъулият юклатилган Хавфсизлик Кенгаши Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг юксак мақсадларига ва принципларига мос бўлиб тушадиган йўл тутади ва уруш хавфининг олдини олмоқ учун тегишли чоралар кўради, деб кутган эди.

Бу ерда ҳозир бўлган матбуот вакилларининг кўпчилиги кеча Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси қандай ўтганлигини кўрдилар. Шу мажлисда Қўшма Штатларнинг вакили АҚШ ҳарбий тайёргарликларининг тинчлик иши учун реал равишда хатарли эканлигини ҳеч бир далил келтирмай инкор қилиш билан чекланиб, мунозара бошланишига йўл қўймаслик чораларини кўрди.

Қўшма Штатларнинг вакили бу билан жаҳон жамоатчилигини лақиллата олдими?

Бизнинг фикримизча, Қўшма Штатлар вакили бу мақсадга эриша олмади.

АҚШ авиацияси атом ва водород бомбалар билан қуролланган самолётларни Совет Иттифоқи чегараларига томон учиришдан иборат иғвогарлик ҳаракатлари қилаётганлигини кўрсатувчи фактларни ҳеч ким рад қилгани йўқ. Муттасил ҳалокат ёқасида турган инсоният қандай хавф остида қолганлигига жаҳон жамоатчилиги тўла қаноат ҳосил қилди. Бу ҳалокатнинг оқибатларини тасаввур қилиш қийин эмас. АҚШ вакиллари ва уни қўллаб-қувватлаётган Ғарб давлатларининг вакиллари Хавфсизлик Кенгашида ҳар қанча найранг ишлатсалар ҳам, улар халқларнинг тинчлик тақдири учун, инсоният тақдири учун ташвишланаётганлигини ва ҳақли равишда хавотир бўлаётганлигини йўқота олмадилар.

Совет Иттифоқи америка бомбардимончи самолётларининг иғвогарлик мақсадида қилаётган учишлари тўғрисидаги масалани Хавфсизлик Кенгаши муҳокамасига қўйиб, бу билан ўз бурчини адо қилмоқда, деб ҳисоблайди.

Совет ҳукумати тинчликка бўлган таҳдиднинг олдини олишга интилиб, ўзининг резолюция проектида Хавфсизлик Кенгашига Қўшма Штатларнинг «атом ва водород бомбалари ортилган ўзининг ҳарбий самолётларини бошқа давлатларнинг хавфсизлигига таҳдид солиш ёки ҳарбий намойиш қилиш мақсадида шу давлатларнинг чегараларига юборишни тўхтатишга чақирсин» деб таклиф қилди.

Совет делегацияси, уруш бошланиб кетиш хавфининг олдини олмоқ учун ошиғич чоралар кўриш зарур бўлиб қолган вақтда Хавфсизлик Кенгаши Уставда ўз зиммасига юклатилган вазифани бажармаганлигига ўзининг афсусланганлигини билдирмаслиги мумкин эмас.

Совет ҳукумати томонидан киритилган масаланинг Хавфсизлик Кенгашида муҳокама қилиниши шундай натижа билан тугаганлигига аввало АҚШ вакилининг ҳамда ҳарбий блоклар бўйича олинган мажбуриятлар билан Қўшма Штатларга боғланиб қолган давлатлар вакилларининг позицияси сабаб бўлди. Бу давлатлар инсониятни «уруш ёқасига» келтириб қўйиш сиёсатидан воз кечишни истамаётганликларини кўрсатувчи ҳамма белгилар бор.

АҚШ миссиясининг, Қўшма Штатлар бу масаланинг Хавфсизлик Кенгашида муҳокама қилинишини табриклайди, деб ҳаммага эшиттириб айтган гапларига қарамай, Қўшма Штатларнинг вакили ҳақиқатда Хавфсизлик Кенгашида Совет Иттифоқи томонидан киритилган масаланинг амалий муҳокама қилинишига йўл қўймаслик учун бошқа вакилларнинг оғзини очирмаслик тактикасини тутди. Америка вакилининг бу позицияси илгари бу масалани муҳокама қилишга тайёрмиз деб айтган кишиларнинг мунофиқлигини яна бир марта фош қилиб ташлади.

Хавфсизлик Кенгаши мажлисининг натижасиз бўлиб чиққанлиги Совет ҳукумати томонидан қўйилган масала кун тартибидан олинади, деган маънони билдирмайди. Жаҳон халқларига осойишталик қайғиб берилмади, чунки атом урушининг бир нафасда бошланиб кетиш хавфи ҳамма учун ҳар қачонгидан ҳам равшан бўлиб қолди.

Совет ҳукумати ўт билан хатарли ўйнашишни тўхтатишга бундан буён ҳам ҳаракат қила беради. Уруш хавфини тугатишга қаратилган бизнинг бу ҳаракатларимизни тинчлик ишини қадрловчи, халқларнинг тақдири учун ҳақли равишда ташвишланаётган кишиларнинг ҳаммаси қўллаб-қувватлайдилар, деб ишонамиз».

Сўнгра А. А. Соболев журналистларнинг жуда кўп саволларига жавоб берди.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МИНИСТРИ АЛИ САБРИЙНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ҚОҲИРА, 23 апрель. (ТАСС). Миср матбуотининг билдиришича кейинги вақтларда Америка газеталари ва информация агентликлари шундай бир хабарни зўр бериб тарқатмоқдаларки, бу хабарга кўра, Қўшма Штатлар Бирлашган Араб Республикаси ҳукумати билан «ҳамжиҳатликка эришишга» интилаётган эмиш ва Мисрнинг Америка банкларида берилмай қўйилган доллар ҳисобларини очиб қўйишга ҳамда Суваиш каналини кенгайтиришда Бирлашган Араб Республикасига ёрдам беришга тайёр эмиш.

Қоҳирада чиқадиган «Рўза Алюсиф» ҳафталик журналининг мухбири Бирлашган Араб Республикаси давлат министри Али Сабрийга мурожаат қилиб, бу хабарларни шарҳлаб беришни илтимос қилди. Али Сабрий бундай деди: «Қўшма Штатлар билан бўлган муносабатларимизда аччиқ тажрибага эгамиз. Кейинги йилларда биз Американинг кўп ваъдаларини эшитганмиз. Бироқ уларнинг ҳаммаси пуч бўлиб чиқди. Биз Американинг бизга нисбатан ўз сиёсатини ўзгартириш нияти ҳақида кўп хабарларни эшитдик. Лекин Америка ўз сиёсатини ўзгартирмадигина эмас, балки аксинча, бу сиёсатини янада қатъий ўтказа бошлади».

СОВЕТ ОЛИМ МЕДИКЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ АҚШГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Ички медицина бўйича ўтказиладиган халқаро конгрессга Москвадан совет олим медиклари делегацияси АҚШга жўнаб кетди. Делегация составида СССР медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси терапия институтининг директори А. Л. Мясников, Каунас медицина институтининг директори профессор З. И. Янушкевичус ва СССР соғлиқни сақлаш министрлигининг бош терапевти профессор П. Е. Лукомский бор.

Совет олимлари конгрессда докладлар қиладилар. (ТАСС).

УКРАИН ҲУНАРМАНДЛАРИ ТОШКЕНТДА

Республикамиз меҳнаткашларининг қардош украин халқи билан бўлган иқтисодий ва маданий алоқалари тобора мустаҳкамланиб ва ривожланиб бормоқда. Тошкент Совнархози ва Киев Совнархози корхоналари кўп вақтдан бери ўзаро мусобақалашиб келмоқдалар. Бу мусобақага яқинда ҳар иккала қардош республиканинг ҳунармандлари ҳам қўшилдилар.

Яқинда «Укрхудожпромсоюз» правлениесининг раиси ўртоқ Чередниченко (делегация раҳбари), конструкторлик технология лабораториясининг раҳбари Коваленко ва Леся Украинка номли артель правлениесининг раиси ўртоқ Цебуленколардан иборат украин ҳунармандларининг делегацияси Тошкентга келди. Делегация аъзолари пойтахтдаги «Шарқ гули» ва Сталин номли артелларнинг ишлари билан, у ерда тайёрланаётган маҳсулотларнинг турлари билан танишдилар ва ўзаро тажриба алмашдилар.

Украин ҳунармандлари 23 апрелда «Узхудожпромсоюз» вакиллари йиғилишида иштирок этдилар. Делегация раҳбари ўртоқ Чередниченко ўзбек ҳунармандларига украин халқининг миллий стилида ишланган қутини совға сифатида тақдим этди. Бу совғани Украинадаги машҳур ҳунарманд «Гуцульшчина» артелининг мастери ўртоқ Гавриш ясаган.

Ўзбек ҳунармандлари ўз навбатида украин ҳамкасбларига — ўртоқ Чередниченкога бухор тўни, чуст дўпписи ва шойи белбоғ, Коваленко ва Цебуленко ўртоқларнинг ҳар бирига хонатлас ва зар дўппи тақдим қилдилар. Украиналик меҳмонлар кеча «Заря Востока» ва «Художник Узбекистана» артелларининг ишлари билан танишдилар.

Украина ҳунармандларининг вакиллари бугун Самарқандга жўнаб кетдилар. Меҳмонлар Бухоро ва Марғилон шаҳарларида ҳам бўладилар.

Бутуниттифоқ кўп кунлик баҳорги велосипед пойгаси

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетида матбуот конференцияси

Кеча Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетида Бутуниттифоқ кўп кунлик баҳорги традицион велосипед пойгасига бағишланган матбуот конференцияси бўлди.

Шу йил 2 май кундузи соат 2 да Тошкентдаги Ленин майдонида Тошкент — Самарқанд — Бухоро — Тошкент маршрути бўйича Бутуниттифоқ велосипед пойгасига старт берилади. 1300 километрдан иборат бўлган масофа 8 этап (Тошкент — Ховос, Ховос — Самарқанд, Самарқанд — Кармана, Кармана — Бухоро)га бўлинади. 10-майда эса республикамиз пойтахтидаги марказий «Пахтакор» стадионида кўп кунлик велосипед пойгасининг финиши бўлади.

Бу йилги мусобақада иттифоқчи республикалар ва кўнгилли спорт жамиятларининг 16 коллективдан иборат 100 га яқин энг кучли велосипедчилари қатнашади. Ўзбекистон ССРдан мусобақада республика терма командаси, Туркистон ҳарбий округи спорт клуби командаси ва «Пахтакор», «Меҳнат» кўнгилли спорт жамиятларининг терма командалари иштирок этади. СССР спорт мастерларидан Н. Басиров, В. Палацкий, Р. Галеев ва бошқа ўртоқлар республиканинг спорт шарафи учун курашадилар.

Бўлажак велосипед пойгасида қатнашувчи спортчилар олдиндан пухта тайёргарлик кўрганлар. Шу сабабли мусобақанинг жуда қизиқарли ўтиши кутилади.

Қисқа сатрларда

◆ ВЕРХНЕ-ВОЛИНСК. Карл Маркс номли колхозда бу йил янги хўжалик магазини, шифохона, алоқа бўлими, гараж ва бошқа жамоат бинолари қурилиб фойдаланишга топширилди.

Б. Муталипов.

◆ ТОШКЕНТ. Яқинда учёт-бухгалтерия техникумини 102 ёш мутахассис кадр тамомлаб чиқди. Улар диплом олгач, ишлаш учун колхоз ва совхозларга жўнаб кетдилар.

Х. Икромов.

◆ ОРЖОНИКИДЗЕ. Киров номли колхозда бадиий ҳаваскорлар тўгараги ташкил қилинди. Колхоз правлениеси тўгаракка 7 минг сўмлик чалғу асбоблари сотиб олиб берди. Машғулотларга 20 дан ортиқ ҳаваскор қатнашмоқда.

Х. Муқимов.

◆ БЎСТОНЛИҚ. Район ДОСААФ ташкилотининг ёрдами билан «Қозоғистон 30 йиллиги» колхози ҳузурида 3 ойлик шофёрлар тайёрлаш курси очилган эди. Яқинда бу курсни 26 киши тамомлаб, шофёрлик гувоҳномаси олди.

А. Аглаев.

◆ ТОШКЕНТ. Райондаги «Коммунизм» колхозида янги магазин қурилиб ишга туширилди. Унда пойафзал, озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчи ва бошқа бўлимлар бор.

Т. Раҳимов.

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драмма театри бу йил Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадаси муносабати билан В. Шекспирнинг «Юлий Цезарь» трагедиясини саҳналаштирди. Яқинда бу спектакль жамоатчилик кўригидан ўтказилди. Кўрикда ҳозир бўлганлар спектаклни қизғин кутиб олдилар. Суратда: спектаклдан бир кўриниш. Юлий Цезарь — Ўзбекистон ССР халқ артисти Қ. Хўжаев, Альпурния — Ўзбекистон ССР халқ артисти З. Садриева.

М. Турсунхўжаев фотоси; (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ёш ижодкор коллективнинг гастроли

Шу кунларда Тошкентда Грузия Давлат эстрада оркестри муваффақият билан гастроль тамошаларини кўрсатаётир.

Оркестрнинг Свердлов номли концерт залида берган биринчи гастроль тамошаси пойтахт меҳнаткашларида яхши таассурот қолдирди. Эстрада коллективи асосан халқ ичидан етишиб чиққан талантлардан иборат бўлиб, оркестр составида 38 киши бор.

Оркестр тамоша программаси рангба-ранг ҳамда оригиналдир. Ёшлик ва дўстлик қўшиқлари, ҳалол меҳнат ҳақидаги лапарлар, чавандоз йигитлар ўйинлари артистлар томонидан нафис ҳамда жонли бажарилади. Грузия халқ рақси ва ўйинлари оркестр программасида кенг ўрин эгаллаган.

Талантли солистка Гюли Чохели «Менинг жонгинам» деган грузия ҳазил қўшиғини жонли ва ишонарли бажаради. Солистка кубань халқ қўшиғи «Умбачеро» ни ҳам моҳирлик билан ижро этади.

Концертда Зураб Рихиладзе жанрли қўшиқларни ижро этиб, залдагиларнинг олқишига сазовор бўлади. У грузинча «Биласанми сен ҳам!» қўшиғини, мексика қўшиғи «Чекито» ни ҳамда неополетанча «Севаман» қўшиқларини катта маҳорат билан куйлайди. Ёшлар ва студентларнинг IV жаҳон фестивали лауреати, Грузияда хизмат кўрсатган артист Г. Симонишвили, шунингдек, О. Каландадзе ва Г. Каджорашвилилар «Дўстлик рақси»ни жозибали ижро этдилар.

Артист Георгий Габискирий труба асбобида оркестрга жўр бўлиб, ёқимли куйларни чалади. Композитор Гланте томонидан труба асбоби ва хор учун ёзилган поэма кишига завқ бағишлайди, янги ғалабаларга илҳомлантиради. Мазкур йирик музика асарининг жонли чиқишида артистнинг маҳорати ҳам катта роль ўйнайди.

Концерт давомида эстрада конферансьелари ҳам ўз маҳоратларини кўрсатадилар. Г. Лабадзе билан К. Касрадзелар ижро этган қизиқарли пародия ва интермедиялар конкрет ҳаётдан олиб ёзилган бўлиб, уларда айрим шахсларнинг салбий томонлари кескин қораланади.

Грузия Давлат эстрада оркестрининг Тошкентда биринчи марта бўлаётган бу гастроль тамошалари тамошабинларга манзур бўлмоқда.

А. АЛИЕВ.

„Ғунчалар" пьесаси тўқимачилар саҳнасида

Тошкент тўқимачилик комбинатининг Маданият саройи ҳузуридаги драма тўгараги ҳаваскорлари Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадасига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Ҳаваскорлар драматург З. Фатхуллиннинг «Ғунчалар» пьесасини тайёрлаб саҳнага қўйишга киришган эдилар. Яқинда ана шу пьеса ёш ижрочилар томонидан Маданият саройи саҳнасида ишчиларга намойиш қилиб кўрсатилди. Ҳаваскорлардан Л. Рафиқова, З. Зокирова, К. Раҳимов, М. Мўминов, М. Худойбердиев, Х. Содиқхўжаева ўртоқлар ўзлари танлаб олган ролларни муваффақият билан ижро этиб, тамошабинлар олқишига сазовор бўлдилар. Асарни музикалаштиришда республикада хизмат кўрсатган артист Ф. Шамсутдинов ҳаваскорларга яқиндан ёрдам берди.

Т. ЗУФАРОВ,
М. НИЁЗОВ.

В. СМИСЛОВ БИЛАН М. БОТВИННИК ЎРТАСИДА МАТЧ-РЕВАНШ

22 апрелда шахмат бўйича жаҳон биринчилиги учун бўлаётган матч-реваншнинг 19-партияси ўйналди. В. Смислов оқ доналар билан ўйнади. Бу ўйинда Смислов ўз рақибига ён бермасликка ҳаракат қилиб, янги приёмларни қўллади.

М. Ботвинник ўйин жиддийлашиб қолган вақтда тўғри ҳимоя усулини тополмай қийин аҳволга тушиб қолди. 20-юришда қора доналарнинг шоҳига рақиб томон доналари жиддий хавф солиб, унинг ҳамма йўлларини бекитиб қўйди.

Ўйин тамом бўлишига яқин Смислов ғалабага қаттиқ ишонч билан ўйнади. 35-юришда Ботвинник бу партияда мағлубиятга учраганини тан олди.

Шундай қилиб матч-реванш 11:8 ҳисоби билан Ботвинник фойдасида турибди. (ТАСС).

ФУТБОЛ

КОМАНДА ТАРИХИДА БИРИНЧИ КАТТА ҒАЛАБА

Ўтган ўйинда «Пахтакор» (Тошкент) командаси Свердловск ҳарбий офицерлар клуби командасига ютқазиб футбол ишқибозларини қаттиқ ранжитган, бу мағлубият учун жиддий танқидларни эшитган эди. 23 апрелда «Химик» (Березники) командаси билан бўлган навбатдаги учрашувда пахтакорчилар танқидлардан тўғри хулоса чиқарганликларини исботладилар.

Тошкентликлар ўйиннинг бошиданоқ қаттиқ штурмга ўтдилар. 10-минутда Боркин оширган тўпни Семёнов калла билан қарши томон дарвозасига киритиб ҳисобни очди. Шундан беш минут ўтгач Мақсудов уч кишини алдаб ўтиб иккинчи тўпни киритди. Яна тўрт минут ўтгач, кўплашиб ҳисобни 3:0 га чиқардилар. 39-42 минутлар орасида кетма-кет уч тўп киритилди. Шундай қилиб 6:0 ҳисоби билан командалар дам олишга чиқдилар.

Иккинчи таймнинг 12-минутида Тазетдинов 7-тўпни киритди. Шундан сал ўтгач, меҳмонлар майдон эгалари дарвозасига биринчи тўпни киритишга муваффақ бўлдилар. Тошкентликлар ҳужумни бўшаштирмай яна кетма-кет уч тўпни урадилар. Сўнгги минутларда ҳатто ўнг қанот ҳимоячиси Моторин ҳам ҳужумга ўтиб ҳисобни 11:1 га етказди. Команда тарихидаги бу биринчи энг катта ғалаба ҳамма ўйинчилар ҳаргал ҳам шундай актив ва маҳорат билан ҳаракат қилсалар, муваффақиятга эришиш мумкин эканлигини кўрсатди.

Телевизор экранида

25 АПРЕЛДА

19.30 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш.
19.50 Киножурнал.
20.00 Концерт: — «Телевидение тамошабинларининг илтимосларини бажо келтирамиз».
21.00 Бадиий фильм — «Катта ва кичик».

26 АПРЕЛДА

19.30 Болалар учун мультипликацион фильмлар.
20.00 Ўзбек тилида телекалендарь: — «Садриддин Айний» (туғилганига 80 йил тўлиши муносабати билан).
20.30 Киножурнал.
20.40 Бадиий фильм — «Хутордаги уч киши».

(«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 27 апрелда чиқади).

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА— 25/IV да **Йўлчи юлдуз.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/IV да **Дилором.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Сатира, юмор ва қизиқчилик кечалари,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **А. Тошканбоев** раҳбарлигида **ўзбек дорбозлари** ва бошқа номерлар. Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

«ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун янги кинокомедия **Пан Анатоль шляпаси.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадаси олдидан

26, 27, 29 ва 30 апрелда

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

В. Шекспир асари

Юлий Цезарь

3 пардали трагедия.
Уйғун таржимаси.
Спектакль кеч соат 8 да бошланади.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
26 ва 27 апрелда

катта концерт

Концертда: Ўзбекистон халқ ҳофизи **Маъмуржон Узоқов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳаммаджон Мирзаев,** солистлардан **Муҳаббат Мусаева, Тўхта Рисметова, Башорат Хўжаева, Азиз Муллахолов** ва бошқалар қатнашади.

Марказий
«ПАХТАКОР»
СТАДИОНИДА
5 майда
КАТТА

цирк ва спорт тамошалари

Программада: ўзбек дорбозлари, туркман чавандозлари, бурят-мўғул аттракциони, бербери арслонлари ва бошқа номерлар.

Кеч соат 7 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Жарариқ кўча, 784-квартал, 35-участкада турувчи **Владимир Иванович Клишининг** Навоий кўчаси, Покровский проезди, 2-тупик, 10-уйда турувчи Зинаида Яковлевна Клишинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 8-участка халқ судида кўрилади.

МУШТУМ

ЖУРНАЛИ ОБУНАЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Муштум» журнали 1958 йилнинг июлидан бошлаб ойига икки марта чиқади. Шу муносабат билан журналнинг обуна баҳоси ҳам ойига бир ярим сўм ўрнига 3 сўм бўлади.

Обунангизни 1958 йил охиригача давом эттириш учун обуна бўлган жойингизда 9 сўмдан қўшимча ҳақ тўлашингиз керак.

Янгидан обуна бўлишни хоҳлаганлар ҳамма «Союзпечать» ва почта бўлимларига мурожаат қилсинлар. Обуна баҳоси: май ойидан йил охиригача — 21 сўм.

Бирлашган нашриёт. «Союзпечать» республика бўлими.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136, Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими —34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими— 132. Секретариат — 115,50. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 00976. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-459.